

بسمه تعالی

جزوه درس:

خدمات الکترونیک

مدرس:

مهندس سید هاشم محتشمی

نیمسال:

اول ۱۳۹۴-۱۳۹۵

فهرست مطالب

- ۱- شهر مجازی ۱
- ۱-۱- طبقه‌بندی شهرهای مجازی ۱
- ۲- دولت الکترونیک ۲
- ۲-۱- مشتریان دولت الکترونیک ۳
- ۲-۲- ارتباطات دولت الکترونیک ۳
- ۲-۳- مدل انتشاری برای اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات دولت الکترونیک ۴
- ۲-۴- نمادهای مورد استفاده برای ارتباطات در دولت الکترونیک ۵
- ۳- تاثیر فناوری اطلاعات بر اشتغال ۵
- ۳-۱- مقدمه ۵
- ۳-۲- مفهوم فناوری ۶
- ۳-۳- اجزاء فناوری ۶
- ۳-۴- فناوری اطلاعات، افزایش یا کاهش اشتغال ۶
- ۳-۴-۱- اشتغال مستقیم ۶
- ۳-۴-۲- اشتغال غیر مستقیم ۷
- ۳-۵- تحولات شغلی ۷
- ۳-۶- بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر اشتغال ۷
- ۳-۷- سازمان‌ها و مدیریت کار ۷
- ۳-۸- فناوری اطلاعات و مدیریت زمان ۷
- ۳-۹- کار از راه دور ۸
- ۳-۹-۱- سیستم‌های عملیات از راه دور ۸
- ۳-۹-۲- مشاغل مناسب برای دورکاری ۹
- ۳-۱۰- نیروی کار فناوری کیست؟ ۹
- ۳-۱۰-۱- مشاغل مرتبط با فناوری اطلاعات ۹
- ۳-۱۰-۲- مهارت مورد نیاز نیروی کار فناوری اطلاعات ۱۰
- ۳-۱۱- نقش دولت در توسعه فناوری اطلاعات ۱۰
- ۳-۱۲- نتیجه‌گیری و راهکارهای پیشنهادی: ۱۱
- ۴- پورتال دروازه‌ای به دولت الکترونیک ۱۲
- ۴-۱- پورتال و نقش آن ۱۲
- ۴-۲- اهداف راه‌اندازی پورتال ۱۲
- ۴-۳- خصوصیات یک پورتال دولتی ۱۳
- ۴-۳-۱- ذی‌نفعان مختلف ۱۳
- ۴-۳-۲- دسترسی همگانی ۱۳
- ۴-۳-۳- کاربرد و مقیاس ۱۳
- ۴-۳-۴- حریم شخصی و امنیت ۱۴

- ۱۴-۳-۴-۵- وارد سیستم شدن فقط برای یکبار و استفاده از سرویس های موجود..... ۱۴
- ۱۴-۳-۴-۶- سیستم های موجود متفاوت..... ۱۴
- ۱۴-۳-۴-۷- قابلیت استفاده و راحتی کاربران..... ۱۴
- ۱۴-۴- وضعیت پورتال ها در ایران..... ۱۴
- ۱۵-۴- نتیجه گیری..... ۱۵
- ۱۶-۵- آشنایی با سایت تبیان..... ۱۶
- ۱۶-۵-۱- آشنایی با موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی..... ۱۶
- ۱۶-۵-۲- سایت تبیان..... ۱۶
- ۱۶-۵-۲-۱- بخش دین و اندیشه:..... ۱۶
- ۱۷-۵-۲-۲- بخش دانش و فناوری..... ۱۷
- ۱۸-۵-۲-۳- بخش خانواده و زندگی..... ۱۸
- ۱۹-۵-۲-۴- بخش ورزشی..... ۱۹
- ۲۰-۵-۲-۵- بخش جامعه و سیاست..... ۲۰
- ۲۰-۵-۲-۶- بخش تغذیه و سلامت..... ۲۰
- ۲۱-۵-۲-۷- بخش هنری..... ۲۱
- ۲۱-۵-۲-۸- بخش کودک و نوجوان..... ۲۱
- ۲۲-۵-۲-۹- بخش ادبیات..... ۲۲
- ۲۲-۵-۲-۱۰- بخش هنر مردان خدا..... ۲۲
- ۲۳-۵-۲-۱۱- بخش مشاوره تبیان..... ۲۳
- ۲۳-۵-۲-۱۲- بخش فروشگاه و تجارت الکترونیک..... ۲۳
- ۲۴-۵-۲-۱۳- بخش تبیان استانها..... ۲۴
- ۲۴-۵-۲-۱۴- خدمات الکترونیک رایگان..... ۲۴
- ۲۵-۵-۲-۱۵- بخش زبانهای خارجی..... ۲۵
- ۲۶-۶- بانکداری الکترونیک..... ۲۶
- ۲۶-۶-۱- تعریف..... ۲۶
- ۲۶-۶-۲- تاریخچه..... ۲۶
- ۲۷-۶-۳- خدمات بانکداری الکترونیک..... ۲۷
- ۲۸-۶-۴- ویژگی ها..... ۲۸
- ۲۹-۶-۵- شاخه های بانکداری الکترونیک..... ۲۹
- ۲۹-۶-۶- مزایای بانکداری الکترونیک..... ۲۹
- ۲۹-۶-۷- گستره جهانی..... ۲۹
- ۳۰-۶-۸- امنیت..... ۳۰
- ۳۰-۶-۸-۱- حملات..... ۳۰
- ۳۱-۶-۸-۲- اقدامات متقابل..... ۳۱
- ۳۲-۷- معرفی پلیس فتا (فضای تولید و تبادل اطلاعات) نیروی انتظامی..... ۳۲
- ۳۲-۷-۱- جرایم رایانه ای..... ۳۲

- ۷-۲- مبارزه با جرایم رایانه‌ای ۳۳
- ۷-۳- ضرورت تشکیل پلیس «فتا» در کشور ۳۳
- ۷-۴- اهداف تشکیل پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ۳۴
- ۷-۵- ماهیت پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ۳۴
- ۷-۶- وظایف و مأموریت‌های پلیس فتا ۳۴
- ۷-۷- ویژگی‌های پلیس فتا ۳۴
- ۷-۸- حفظ حریم شخصی کاربران ۳۴
- ۸- برخی نکات امنیتی تلفن همراه ۳۶
- ۸-۱- توصیه‌های امنیتی برای استفاده کودکان از تلفن همراه ۳۶
- ۸-۲- جلوگیری از هک شدن تلفن همراه ۳۷

۱- شهر مجازی

شهر مجازی یا Virtual City ، عنوانی است برای دنیای جدید مجازی و دنیایی که با شکل‌گیری و گسترش وسائل جدید ارتباط جمعی و فناوری‌های نوین ارتباطی به وجود آمده است، تا تحولی در عرصه‌های مختلف زندگی ایجاد کند. شبکه‌های ارتباطی نوین و در راس آنها شبکه جهانی اینترنت فضای یکپارچه جهانی به وجود آورده‌اند که می‌توان از آن تحت عنوان «جهان مجازی» یاد کرد.

از جمله پیامدهای شکل‌گیری جهان مجازی بازتعریف برخی مفاهیم جهان فیزیکی است. تقسیمات جغرافیایی هم در محیط مجازی بازتعریف شده‌اند که شهرهای مجازی یکی از مصداق‌های آن محسوب می‌شود. اما شهرهای مجازی فقط به تقسیمات جغرافیایی محدود نمی‌شوند و به طیف گسترده‌ای از محیط‌های مجازی اشاره دارد و گاه ارائه تعریف آن با سردرگمی و ابهام همراه است.

۱-۱- طبقه‌بندی شهرهای مجازی

پیش از این شهرهای مجازی به شکل‌های مختلف تقسیم‌بندی شده‌اند. مارتین دوج و همکارانش در مقاله «شهرهای مجازی در شبکه اینترنت» شهرهای مجازی را به چهار گونه تقسیم‌بندی می‌کنند؛

● دسته اول شهرهای مجازی فهرستی هستند. این شهرهای مجازی فقط شامل برخی راهنماها و اطلاعات هستند و اغلب با اهداف تبلیغاتی به خصوص در زمینه گردشگری ایجاد می‌شوند.

● نوع دوم شهرهای مجازی مسطح شامل می‌شود. در این گونه، از نقشه‌های مسطح شهرها و ساختمان‌ها برای ارائه اطلاعات به کاربران استفاده می‌شود.

● دسته سوم شهرهای مجازی سه بعدی هستند. در این شهرها با استفاده از تکنولوژی‌های واقعیت مجازی فضای شهری ساخته می‌شود که به فضای واقعی نزدیک است.

● گروه چهارم، شهرهای مجازی‌ای هستند که از آنها با عنوان شهر مجازی واقعی (True یا یاد شده است. در این شهرها فضای شهری به شکل نزدیک به واقع‌تری در محیط مجازی بازنمایی شده است. در این شهرها نسبتاً همه جنبه‌های زندگی واقعی پوشش داده می‌شود.

البته نوع‌های مختلف دیگری از شهرهای مجازی را بر اساس محتوای آنها نیز معرفی می‌کند. مانند؛ شهرهای مجازی تاریخی، که این گونه شهرها تلاشی برای نزدیک کردن تاریخ شهر و متراکم کردن موازی مقاطع مختلف تاریخی شهر در کنار یکدیگر محسوب می‌شوند. و یا شهرهای مجازی ماهواره‌ای، که این شهرها با سیستم نقشه گوگل تحقق پیدا کردند و تلاش می‌کنند حوزه تعامل شهروندان را با شهر بیشتر کنند.

شهرهای مجازی داده‌ای، نیز نوعی دیگر از شهرهای مجازی هستند. این شهرها امکان داده‌ای کردن کلیه ظرفیت‌های جغرافیایی را به وجود می‌آورند. و همچنین شهرهای مجازی کارگاهی، که در این گونه، شهرها با آزمون و خطا ساخته می‌شوند و کاربران در آنها می‌توانند شهردار باشند.

شهرهای دیگر هم مانند؛ شهر مجازی توریستی، شهرهای خدمات شهری یا شهرهای کامل مجازی و شهرهای مجازی انتخاب دوم وجود دارند که در این شهرها زندگی متفاوت با زندگی واقعی محقق می‌شود.

با جمع‌بندی تقسیم‌بندی‌های ارائه شده می‌توان انواع شهرهای مجازی را در دو گروه بزرگ دسته‌بندی کرد. گروه اول شهرهای مجازی، معادل شهرگونه در دنیای فیزیکی دارند. به عبارت دیگر شهرهای دنیای واقعی وقتی به دنیای مجازی می‌روند در این دسته‌بندی قرار می‌گیرد. مثلاً شهر مجازی تهران، اصفهان، نیویورک، پکن و غیره در این گروه قرار می‌گیرند. این گونه شهرها که حیات‌شان وابسته به شهرهای فیزیکی است را می‌توان در سه دسته ارائه اطلاعات، خدمات شهری و سه‌بعدی تقسیم‌بندی کرد. البته گونه چهارمی هم برای این شهرها می‌توان تصور کرد که هر سه نوع قبلی را شامل شود، ولی هنوز چنین فضاهایی گسترش نیافته و در سال‌های آینده باید منتظر آن بود. شهر مجازی ایده‌آل یا نوع چهارم، می‌تواند شهری سه بعدی باشد که کاربران ضمن گشت‌وگذار در آن هم به اطلاعات کافی دسترسی داشته باشند و هم بتوانند خدمات شهری را دریافت کنند.

گروه دوم، فضاهای مجازی هستند که مابه‌ازایی در دنیای واقعی ندارند ولی به شهر مجازی معروف شده‌اند. این شهرهای مجازی در دنیای مجازی متولد می‌شوند و رشد پیدا می‌کنند. هر چند ممکن است با دنیای فیزیکی هم ارتباطاتی داشته باشند ولی حیات‌شان به دنیای مجازی بستگی دارد.

برخی پایگاه‌های تخصصی مجازی که در ساختاری شهرگونه فعالیت می‌کنند، پایگاه‌های اینترنتی که امکان شهرسازی به صورت کارگاهی و آموزشی را فراهم می‌کنند و دنیاهای مجازی که زندگی دومی را در فضای مجازی ایجاد کرده‌اند، انواع مختلف گروه دوم شهرهای مجازی هستند.

۲- دولت الکترونیک

دولت الکترونیک، استفاده سهل و آسان از فناوری اطلاعات به منظور توزیع خدمات دولتی بصورت مستقیم به مشتری، بصورت ۲۴ ساعته و ۷ روز هفته می‌باشد. دولت الکترونیک شیوه‌ای برای دولت‌ها به منظور استفاده از فناوری جدید می‌باشد که به افراد تسهیلات لازم جهت دسترسی مناسب به اطلاعات و خدمات دولتی، اصلاح کیفیت خدمات و ارائه فرصت‌های گسترده‌تر برای مشارکت در فرآیندها و نمادهای مردم‌سالار را اعطا می‌کند. دولت الکترونیک، یک دولت ارقامی دیجیتالی بدون دیوار و یک دولت بدون ساختمان و سازمانی مجازی است که خدمات دولتی را بصورت بلاواسطه به مشتریان ارائه می‌دهد و موجب مشارکت آنان در فعالیت‌های سیاسی می‌گردد. در پژوهشی که توسط مرکز مطالعات ارتباطات و فناوری‌های نوین مرکز پژوهش‌های مجلس انجام شده است، به بررسی موضوع دولت الکترونیک و خدمات آن همچنین بررسی موردی نمونه‌های موفق دولت الکترونیک در دیگر کشورها پرداخته شده است.

دولت الکترونیک یک شکل پاسخگویی از دولت می‌باشد که بهترین خدمات دولتی را بصورت بلاواسطه به شهروندان ارائه می‌دهد و آنها را در فعالیت‌های اجتماعی شرکت می‌دهد، بنابراین مردم دولتشان را بر سرانگشتان خویش خواهند داشت. دولت الکترونیک استفاده از فناوری به منظور تسهیل امور دولت از طریق ارائه خدمات و اطلاعات کارا و موثر به شهروندان و شرکت‌های تجاری و تولیدی می‌باشد. دولت الکترونیک ترکیبی از فناوری اطلاعات شبکه تار عنکبوتی جهان گستر وب به منظور ارائه خدمات به طور مستقیم به عامه مردم است.

۱-۲- مشتریان دولت الکترونیک

مشتریان دولت الکترونیک را می‌توان به طور کلی به سه دسته تقسیم کرد:

- شهروندان

- بنگاه‌های اقتصادی

- موسسات دولتی

مشتریان دولت الکترونیک از طریق پایگاه‌های تار عنکبوتی دولت الکترونیک می‌توانند در فعالیت‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی شرکت نمایند. یکی از اهداف اساسی دولت الکترونیک تحقق بخشیدن به مردم سالاری الکترونیکی می‌باشد که تمامی شهروندان بتوانند در سرنوشت خویش دخالت داشته باشند. با این عمل و با مشارکت گسترده مردم در واقع دولت ماهیتی غیررسمی به خود می‌گیرد و شهروندان می‌توانند به طور کامل با دولت در تعامل باشند. شهروندان، بنگاه‌های اقتصادی و موسسات دولتی می‌توانند از طریق دولت الکترونیک فعالیت‌های گوناگونی نظیر موارد زیر را انجام دهند:

پرداخت مالیات و عوارض، تجدید گواهینامه، دریافت و تجدید جواز کسب، ثبت شرکت، عقد قرارداد، ثبت ازدواج و طلاق، ثبت تولد و مرگ، انجام فعالیت‌های مالی و اعتباری، شرکت در انتخابات، پرکردن فرم‌های الکترونیک برای مقاصد مختلف، بازدید از موزه‌ها، استفاده از کتابخانه‌های مجازی، تعامل با نهادهای مختلف دولتی و تجاری و اجتماعی، پرداخت صورت حساب‌های مختلف مثل صورت حساب آب و برق و تلفن و گاز، دریافت اجازه ساخت‌وساز ساختمان، دریافت اطلاعات مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و موارد دیگر.

۲-۲- ارتباطات دولت الکترونیک

می‌توانیم یک مدل سه گانه ارتباط بین دولت، مراکز تجاری و شهروندان بصورت زیر داشته باشیم:

۱ - جنبه‌های اصلی دولت الکترونیکی در مدل سه گانه دولت الکترونیکی

فرآیندها و ساختارهایی که روابط بین دولت و اجزای آن را تعیین می‌کنند. فرآیندها و ساختارهایی که روابط بین دولت و کارمندان آن را تعیین می‌کنند.

۲ - جنبه‌های اصلی مراکز تجاری الکترونیکی در مدل سه گانه دولت الکترونیکی:

فرآیندها و ساختارهایی که ارتباط بین دولت و بازار را تعیین می‌کنند. فرآیندها و ساختارهایی که ارتباط بین دولت و بخش‌های خصوصی را تعیین می‌کنند.

۳ - جنبه‌های اصلی شهروند الکترونیکی در دولت الکترونیکی

- خصوصیات انواع دولت الکترونیکی

خصوصیات نمونه‌های دولت الکترونیکی در جدول شماره ۱ دسته‌بندی شده است.

- بررسی کوتاه دولت الکترونیکی در چند کشور

بسیاری از کشورها از اروپا و آسیا و آمریکای جنوبی و آفریقا در حال توسعه دولت الکترونیکی خود هستند. در زیر بصورت خلاصه این پیشرفت‌ها را بررسی می‌کنیم.

استرالیا: ارائه همه خدمات رفاه عمومی بصورت الکترونیکی بر روی اینترنت - تاسیس یک مرکز اطلاعات به عنوان مکانی برای دستیابی به اطلاعات خدمات دولتی - امکان پرداخت الکترونیکی قبضه‌ها به دولت - تاسیس یک اینترنت دولتی برای ارتباطات امن online

کانادا: دولت الکترونیکی براساس اصول زیر تاثیرگذار بوده است: پاسخگویی به تقاضاهای عمومی برای داشتن دولتی پاسخگو - داشتن دولتی با حداقل هزینه اقتصادی - تخصیص منابع دولتی برای افراد شایسته‌تر

چین: پروژه دولت online، ۵ مورد مهم را پوشش می‌دهد: انتقال کلیه اطلاعات دولتی از قبیل قوانین، وظایف و ساختارهای سازمان‌های دولتی به اینترنت، به گونه‌ای که توسط مردم قابل استفاده باشد. - اسناد دولتی، آرشیوها و بانک‌های اطلاعاتی بصورت online قابل دسترسی است - کلیه امور اداری روزانه بصورت online انجام می‌شود - افزایش قابلیت مدیریت online مدیران دولتی - انجام کلیه امور تجاری بصورت online

دانمارک: دولت الکترونیکی در این کشور بر پایه اصول زیر است: جامعه اطلاعاتی برای همه - درک مفهوم دهکده جهانی توسط مردم - وجود اینترنت با پهنای خط بالا برای موسسات تحقیقاتی - استفاده از انتشارات -online استفاده از IT در شرکت‌های دانمارکی - استفاده از IT در آموزش - مدیریت الکترونیکی

فنلاند: دولت الکترونیکی باعث گسترش موارد زیر شده است: اشتراک اطلاعات بین موسسات دولتی - استفاده از نامه‌های الکترونیکی - پرداخت الکترونیکی در بعضی موارد - تجارت الکترونیکی - استفاده از کارت‌های هوشمند - استفاده از کیوسک‌های اینترنتی - وجود ارتباطات و اسناد بصورت الکترونیکی

فرانسه: در این کشور از IT به عنوان ابزاری برای مدرن کردن و پیشرفت دولت الکترونیکی استفاده می‌شود.

نیوزلند: از جمله کشورهایی است که با استفاده از IT زندگی را برای مردم خود بهتر کرده است.

انگلستان: چهار اصل مهم در استراتژی دولت الکترونیکی این کشور به شرح زیر است:

ارائه خدمات بر محور سلیق شهروندان - قابل دسترسی تر کردن خدمات دولتی - استفاده از اطلاعات بصورت کارآمدتر - توجه به این مسئله که تبعیضی بین شهروندانی که به امکانات دولت الکترونیکی دسترسی دارند، با آنهایی که ندارند به وجود نمی‌آیند.

۲-۳- مدل انتشار برای اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات دولت الکترونیک

مبنای این مدل، انتشار اطلاعات دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی برای همه اقشار جامعه است تا بر اساس آن بتوانند بهتر تصمیم‌گیری کنند. این مدل به شهروندان کمک می‌کند که بدانند چه خدمات دولتی ارائه می‌شوند و چگونه می‌توان به آنها دسترسی پیدا کرد. همچنین در این مدل، اطلاعات مربوط به اقدامات و عملکرد دولت در اختیار حوزه وسیعتری از مردم قرار می‌گیرد. مزیت این مدل آن است که یک شهروند مطلع بهتر می‌تواند از خدمات ارائه شده استفاده کند. استفاده از این مدل وضعیت فقدان اطلاعات که در کشورهای در حال توسعه متداول است، را اصلاح می‌کند. از ویژگی‌های اصلی این مدل عبارت است از:

- قراردادن قوانین و مقررات دولتی بصورت online

- در دسترس قراردادن نام، آدرس، پست الکترونیکی و شماره تلفن و فاکس ادارات و سازمان‌های دولتی و اطلاعات خدمات ارائه شده توسط آنها بصورت online

- در دسترس قراردادن اطلاعاتی از قبیل طرح‌ها، بودجه، هزینه و گزارش عملکرد سازمان‌های دولتی بصورت online

۲-۴- نمادهای مورد استفاده برای ارتباطات در دولت الکترونیک

نمادهای دولت الکترونیک، نشان دهنده این است که یک دولت الکترونیک می‌تواند چه بخشها و چه افرادی را با یکدیگر مرتبط سازد.

ارتباطات online	اطلاعات online	نوع
همه پرسشی دولت از مردم گفت و گوی شهروندان با مدیران سیاسی	اطلاعات مورد نیاز شهروند از دولت مانند قانون‌های تصویب شده، مقدار مالیات افراد، برنامه‌های سیاسی دولت	G2C و C2G
بحث‌های اقتصادی و تجاری مدیران مراکز تجاری با سیاست گذاران اقتصادی	اطلاعات مورد نیاز مراکز تجاری از دولت نظیر قوانین تجاری دولت، قوانین مالیاتی، سیاست تجاری دولت	G2B و B2G
تبادل اطلاعات اداری بین سطوح مختلف دولت و دولت‌ها	اطلاعات مورد نیاز اجزا و سازمان‌های دولتی از یکدیگر	G2G
انتقال سیاست‌ها و خط‌مشی‌های سازمان‌های غیرانتفاعی به دولت، انتقال سیاست‌های دولت به سازمان‌ها در مسائل مربوطه	اطلاعات مورد نیاز سازمان‌های غیرانتفاعی از دولت	N2G و G2N
تبادل اطلاعات در حوزه مسائل اداری بین کارمندان و سازمان مربوطه کارمندان، ایجاد جلسات بحث عمومی بین کارمندان جهت ارتقای سطح کیفی	اطلاعات مورد نیاز کارمندان از سازمان‌های دولتی خود نظیر وظایف اداری خود، اطلاعیه‌های عمومی سازمان خود،	G2E

۳- تاثیر فناوری اطلاعات بر اشتغال

۳-۱- مقدمه

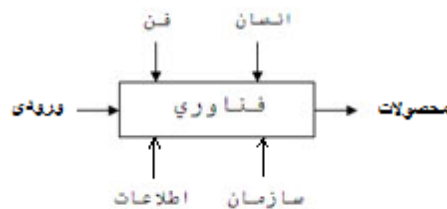
امروزه فناوری اطلاعات به سرعت در حال رشد و گسترش است که نه تنها باعث از دست رفتن مشاغل نمی‌شود بلکه مشاغل متعددی را در همه بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی ایجاد می‌کند. که البته اشتغال در آنها نیاز به داشتن تخصص لازم در زمینه فناوری است.

فناوری ماهیت و نوع کار را تغییر می‌دهد و باعث جابه‌جایی مشاغل می‌شود. فناوری جوامع و سازمان‌ها را نیز تحت تاثیر خود قرار داده است. و تاثیر آن به حدی است که بر سایر مشاغل بگونه‌ای سایه افکنده است که آگاهی عمومی را در جهت استفاده از این فناوری بر همگان ضروری نموده است. در این فصل ابتدا با مفهوم فناوری بصورت مختصر آشنا می‌شویم، سپس به نقش و تاثیر فناوری اطلاعات در اشتغال می‌پردازیم و اینکه فناوری تا چه میزان می‌تواند در توسعه بازار کار موثر باشد.

۳-۲- مفهوم فناوری

تکنولوژی از دو لغت یونانی techno (هنر و مهارت) و logia (علم و دانش) تشکیل شده است که فرهنگ لاروس، فناوری را مطالعه ابزارها، شیوه ها و روش های مورد انتظار و مورد استفاده در حوزه های گوناگون صنعت می داند.

۳-۳- اجزاء فناوری

اجزا فناوری

فناوری را می توان به چهار جزء اصلی تعریف کرد. مطابق شکل بالا می بینیم که فناوری سیستمی است که با دریافت ورودی مورد نیاز و با بهره گیری از چهار جزء فوق الذکر محصولات یا خدمات مطلوب را ارائه می کند.

۳-۴- فناوری اطلاعات، افزایش یا کاهش اشتغال

۳-۴-۱- اشتغال مستقیم

یکی از عمده ترین شرایط توسعه در فناوری اطلاعات وجود نیروهای متخصص و کارآمد می باشد، کمبود این نیروها عامل اصلی در عدم توسعه فناوری می باشد. هم چنانکه می دانیم در چند سال اخیر کشورهای پیشرفته و توسعه یافته بطور مستمر به دنبال جذب نیروهای مرتبط با فناوری از سایر کشورهای جهان هستند. جهان در حال حاضر در گذر و تحول از وضع موجود به وضعیت مطلوب می باشد. لذا می توان انتظار داشت فرصت های شغلی متعددی در حوزه فناوری اطلاعات ایجاد شود.

کشورها برای توسعه اشتغال خود به نیروهای متخصص فناوری نیاز مبرم دارند و این مقوله جز با برقراری دوره های آموزشی برای افراد تحصیلکرده که بتوانند در عصر دیجیتال مهارت و توانایی کافی داشته باشند برقرار نخواهد شد. بنابراین افزایش فرصتهای شغلی در زمینه فناوری اطلاعات به عوامل زیر بستگی دارد:

- افزایش نیاز به کارشناسان فنی نرم افزار و سخت افزار با توجه به گسترش استفاده از فناوری در سازمانها
- افزایش نیاز کشورها به متخصصین فناوری و تامین قسمتی از این نیروها از کشورهای مختلف
- افزایش قبول سفارش ساخت نرم افزارهای مختلف توسط افراد و شرکت فناوری از سایر کشورهای جهان
- افزایش خدماتی که از کامپیوتر و نرم افزارهای مختلف به عنوان یک وسیله کمکی و ابزار استفاده می کنند.
- افزایش فروش و تعمیر و نگهداری سخت افزارهای مختلف
- افزایش تولید برخی قطعات و لوازم مورد نیاز کامپیوترها
- افزایش آموزش این فناوری با تاسیس آموزش های مختلف

با افزایش فناوری اطلاعات در برد وسیع با استفاده از شبکه های گسترده جهانی، تمام حوزه های کاری کشورها اعم از علمی، صنعتی، کشاورزی، صنایع دستی و خدماتی قادر خواهند بود با ارائه محصولات و توانمندی های خود در سایتها سهم منابعی از تجارت جهانی را به خود اختصاص دهند و با به دست آوردن بازار محصولات خود در جهان رونق اقتصادی همراه با ایجاد فرصت های شغلی مناسب در کشورها بوجود آورند. همچنین استفاده از اینترنت آگاهی از توانمندی های صنعتی، علمی و خدماتی را سبب خواهد شد و فرصت های کاری را برای اهالی در تمام نقاط فراهم می آورد.

۳-۵- تحولات شغلی

تغییر و تحولات ایجاد شده در جوامع بشری مستقیماً بر نوع و ماهیت کار تاثیرگذار بوده و بگونه ای که در هر یک از جوامع اولیه مبتنی بر کشاورزی، صنعتی و اطلاعاتی انسان ها بر اجرای وظایف و فعالیت های ویژه ای تمرکز داشته اند. در جوامع همراه شده با فناوری اطلاعات، مشاغل بیش از هر چیز مبتنی بر اطلاعات هستند به همین دلیل است که تعداد بیشتری از کارکنان فناوری اطلاعاتی جایگزین کارکنان صنعتی شده اند.

۳-۶- بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر اشتغال

در خصوص تاثیر فناوری اطلاعات بر اشتغال دو نگرش وجود دارد. نگرش اول به ایجاد مشاغل جدید در عرصه فناوری اطلاعات توجه دارد و ایجاد مشاغل در این حوزه را نوید بخش رشد اشتغال می داند. براساس این دیدگاه فناوری اطلاعات زمینه ساز ایجاد فرصت های شغلی جدیدی خواهد بود که بر نرخ اشتغال می افزاید. نگرش دوم که ارتقای نقش ماشین ها و سیستم های کامپیوتری در کسب و کار را مطرح می کند معتقد است که چنین حرکتی حذف تدریجی جایگاه انسان در مشاغل موجود و نتیجتاً کاهش فرصت های شغلی را به دنبال دارد.

۳-۷- سازمان ها و مدیریت کار

تغییر و تحولات شغلی اعمال شده از فناوری اطلاعات موجب شکل گیری روش های سازمانی و مدیریتی نوین خواهد بود. می توانیم به ایجاد سازمان های مجازی و مدیریت از راه دور اشاره کنیم. مدیریت از راه دور به مجموعه خدمات مدیریتی اطلاق می گردد که از راه دور انجام می پذیرد. مدیر می تواند با بهره گیری از فناوری اطلاعات وظایفی همچون برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و تامین منابع و کنترل را اجرا نماید.

۳-۸- فناوری اطلاعات و مدیریت زمان

زمان ارزشمندترین سرمایه هر فرد، گروه و سازمان می باشد که برگشت ناپذیر، غیر قابل خریداری، غیر قابل بازیافت و غیر قابل ارزش گذاری است. تاثیر فناوری را می توان بر مدیریت زمان و صرفه جویی در وقت مدیران با استفاده از ابزار کار یا اطلاعات، سیستم های کامپیوتری، شبکه های ارتباطی و نرم افزارهای کاربردی می تواند به دو بخش تقسیم کرد سخت افزاری (زیر ساخت)

و نرم افزاری (کاربرد و محتوا) تقسیم کرد که در بخش سخت افزار با استفاده از امکاناتی مانند تلفن همراه و کامپیوترهای قابل حمل و داشتن حافظه های جیبی بر همه کارها و فعالیت های خود اعمال نظر داشته باشند و همچنین در بخش نرم افزاری می توانند با استقرار سیستم اتوماسیون اداری، سیستم مکانیزه مدیریت اسناد سازمان و بهره گیری از سیستم های کنفرانس از راه دور، بر زمان و فعالیت خود مدیریت کنند.

۳-۹- کار از راه دور

کار از راه دور مقوله ای نیست که مختصر به این زمان و سال های اخیر باشد. در دهه پنجاه نیز یک روزنامه نگار می توانست با استفاده از تلفن، گزارش خبری خود را به دفتر روزنامه مخابره کند و یک ساعت بعد خبر چاپی مطلبش را از طریق تلگراف دریافت کند. اما آنچه امروزه مورد توجه است فراگیر شدن مقوله کار از راه دور به لحاظ پیشرفت در فناوری رایانه ارتباطات و اطلاع رسانی است که افراد بسیاری را به خود جذب کرده است. ایجاد یک برنامه ریزی منعطف کار از راه دور می تواند گام بلندی به سوی نگهداشتن کارکنان پرتلاش و حفظ رضایت شغلی باشد.

۳-۹-۱- سیستم های عملیات از راه دور

در عصر اطلاعات، اجزای عملیات فیزیکی از راه دور که تحت عنوان دور عملیات (Tele Operation) نامیده می شود امری ضروری و اجتناب ناپذیر خواهد بود. انجام چنین فعل و انفعالاتی از طریق شبکه های کامپیوتری مثل اینترنت و تجهیزات دیگر همچون روبات ها امکان پذیر می گردد. به طور کلی سیستم های دور عملیات تعمیمی از حواس انسان و توانایی انجام کار با بازوی مکانیکی از یک موقعیت دور است.

روش های مختلفی برای طبقه بندی سیستم های دور عملیات وجود دارد. به عنوان مثال می توانیم به طبقه بندی ورتوت (Jean Vertut) اشاره کرد که براساس حجم کار، فاصله سیستم تا محل کار، مکانیک بازوی مصنوعی، روش کنترل و نوع مدارهای واسط می باشد.

برخی از کاربرد این گونه سیستم ها شامل: تولید از راه دور، باغبانی از راه دور، رصد ستارگان از راه دور، جراحی از راه دور، آزمایشگاه از راه دور و کنترل وسائل خانگی از راه دور می باشد.

دورکاری می تواند مزایا و معایبی برای کارفرمایان و کارکنان و جامعه به دنبال آورد که در این قسمت به برخی از آنها اشاره می کنیم.

الف) مزایا

- کاهش هزینه برای کارفرمایان (هزینه اداری، تولیدی و غیره)
- کاهش مشکلات مرتبط با کنترل حضور و غیاب کارکنان
- گسترش جغرافیایی حوزه های عملکرد سازمان ها و ارائه خدمات در سطح ملی و بین المللی
- بهبود شرایط کار، افزایش رضایت شغلی و بهره وری کارکنان
- افزایش استقلال شغلی کارکنان

- صرفه جویی در هزینه های مختلف زمانی و مالی کارکنان
- کاهش فشارهای روحی ناشی از محیط کار و تعاملات اجتماعی روزمره
- کاهش نرخ بیکاری در اثر ایجاد مشاغل جدید
- تدارک شرایط اشتغال برای شهروندان بیشتری.

ب) معایب

- نیاز به سرمایه گذاری برای ایجاد فضای دور کاری
- ضرورت داشتن سواد کامپیوتری
- کنترل ضعیف و دشواری ارزیابی عملکرد کارکنان دور کار توسط کارفرمایان
- کاهش ارتباطات شغلی و تعاملات اجتماعی
- امکان افشای گسترده اطلاعات

۳-۹-۲- مشاغل مناسب برای دور کاری

این مشاغل به شغل هایی اطلاق می شود که یک فرد توانایی انجام آن را به تنهایی داشته باشند که می توان به این مشاغل، حسابداری، مشاوره، مدیریت، پژوهشگری، نویسندگی، فروشندگی و ... اشاره کرد که این گونه مشاغل هم ویژگیهایی نیاز دارد که می توانند به شکل فردی قابل هدایت و اجرا باشند، به آموزش و نظارت کمی نیازمندند همچنین به زمان و مکان خاصی وابسته نیستند.

۳-۱۰- نیروی کار فناوری کیست؟

جوامع اطلاعاتی مبتنی بر عصر دانایی و دانش است. لذا نیروی انسانی به عنوان سرچشمه مغزافزایی مهمترین رکن چنین جوامعی محسوب می شوند. همچنانکه قبلا اشاره شد فناوری اطلاعات موجب تحولات شغلی در جامعه خواهد شد به گونه ای که برخی از مشاغل حذف و فرصت های شغلی جدید ایجاد می شود. بی گمان اجرای موفق چنین مشاغلی از عهده افرادی بر می آید که از دانش و مهارت لازم در زمینه فناوری برخوردار باشند.

نیروی کار فناوری به مشاغلی باز می گردد که در توسعه فناوری اطلاعات مهم بوده و در مرکز تنگناها یا کمبودهای مهارتی IT قرار دارند.

۳-۱۰-۱- مشاغل مرتبط با فناوری اطلاعات

این مشاغل شامل چندین حرفه است که در رابطه نزدیک با IT قرار دارند. برخی از این حرفه ها در جدول زیر آمده است که براساس طبقه بندی استاندارد وزارت تجارت آمریکا می باشد:

برخی از حرفه‌های مرتبط با فناوری اطلاعات مبتنی بر طبقه‌بندی حرفه‌ای استاندارد وزارت تجارت آمریکا

مهندسان و مدیران سیستم‌های کامپیوتر

مدیران پایگاه اطلاعات

تحلیلگران سیستم

برنامه‌نویسان کامپیوتر

تکنسین رادیو و تلویزیون

اپراتور تجهیزات کامپیوتری

تعمیرکاران تجهیزات پردازش داده

اپراتور تجهیزات محاسباتی

تعمیرکاران و نصب‌کنندگان خطوط برق

تعمیرکاران و نصب‌کنندگان خطوط تلفن

مونتاژکاران تجهیزات دقیق الکترونیکی

مهندسين برق و الکترونیکی

مهندسين کامپیوتر

متخصصین پشتیبانی کامپیوتر

دانشمندان کامپیوتر

تکنسین الکترونیک و برق

اپراتور ماشین دفتری

اپراتور ماشین‌های محاسباتی

واردکنندگان اطلاعات

مونتاژکاران تجهیزات دقیق برقی

۳-۱۰-۲- مهارت مورد نیاز نیروی کار فناوری اطلاعات

نیروی کار IT نیازمند دانش و مهارت متنوع می باشد تا از عهده وظایف خود برآید که می توان به سه گروه تقسیم نمود. البته سهم هر یک از گروه‌ها در مشاغل مختلف متفاوت می باشد.

۱ - دانش فنی درباره فناوری اطلاعات

۲ - دانش صنعتی و تجاری (تشخیص هزینه‌ها، زمانبندی و بودجه)،

۳ - مهارت‌های ارتباطی و سازماندهی (مهارت لازم برای کار تیمی)

۳-۱۱- نقش دولت در توسعه فناوری اطلاعات

دولت‌ها می‌توانند به عنوان متولیان اصلی اقتصاد، نقش بسزایی در سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری اطلاعات و نقش آن بر اشتغال کشور داشته باشند. همچنین با تصحیح نظام آموزش و ورود مباحث فناوری اطلاعات در مدارس و تاثیرگذاری در برنامه‌های آموزش و پرورش می‌تواند موثر باشد. همچنین می‌تواند با ایجاد کارگروه‌های تحقیقاتی و آشنا

کردن نقاط محروم و دورافتاده به توسعه فناوری که منجر به اشتغالزایی می شود، فناوری را به بخش های مختلف جامعه گسترش دهند.

۳-۱۲- نتیجه گیری و راهکارهای پیشنهادی:

پیشرفت تکنولوژی اطلاعات در جهان امروزه زمینه های کاری فراوانی را فراهم آورده است. با توجه به اینکه تکنولوژی اطلاعات باعث انعطاف پذیری کارها می شود و کارکنان می خواهند وقت زیادی را خارج از اداره کار کنند و کارها تخصصی تر می شود، پس نیاز به آموزش در سطح بیشتری احساس می شود. لذا چنانچه هدف ایجاد اشتغال در کشور باشد یکی از راهکارها می تواند افزایش تعداد دانشجویان در حوزه فناوری اطلاعات و ارتقاء کیفی سطح دانشگاه ها باشد تا بتوان نیروی آماده ورود به بازار کار را با تکنولوژی های جدید آموزش داد.

پیشنهاد می شود برای نقش بیشتر فناوری اطلاعات در اشتغال این موارد در کشور مورد بررسی و تصمیم گیری قرار گیرد.

- گنجاندن واحدهای درسی آشنایی با سیستم های اطلاع رسانی و IT
- برنامه ریزی مدون در کلیه وزارتخانه ها و سازمان ها برای آشنایی بیشتر کارکنان با فناوری های جدید
- ایجاد استانداردهای ملی آموزش برای تکنولوژی اطلاعات
- بسترسازی فکری و فرهنگی برای پذیرش IT در سطح جامعه
- سرمایه گذاری برای افزایش منابع متعدد و نرم افزارهای آموزشی در حوزه فناوری اطلاعات
- قانون گذاری برای ارائه تسهیلات به اشخاصی که از فضای مجازی برای کسب درآمد استفاده می کنند

۴- پورتال دروازه ای به دولت الکترونیک

اصطلاح دولت الکترونیکی، به معنای کاربرد شبکه اینترنت توسط سازمانهای دولتی جهت ارائه خدمات و اطلاعات به مردم، شرکتهای و سایر سازمانهای دولتی است. یکی از مزایای دولت الکترونیکی این است که کلیه شهروندان، شرکت های تجاری، سایر سازمان های دولتی و کارمندان دولت را قادر می سازد تا از طریق یک وب سایت در شبکه اینترنت و بدون محدودیت های مکانی و زمانی به اطلاعات و خدمات دولتی دسترسی پیدا کنند. در گذشته برقراری هرگونه ارتباط کاری بین شهروندان و یا مدیران اداری با مؤسسات دولتی تنها با حضور دو طرف در یک اداره دولتی امکان پذیر بود. با پیشرفت و گسترش فن آوری های ارتباطات و اطلاعات شهروندان میتوانند خدمات و اطلاعات دولتی را بصورت برخط دریافت نمایند.

۴-۱- پورتال و نقش آن

بر اساس تعریف ویکی پدیا، "پورتال" وب سایتی است که به عنوان نقطه ی شروع و در اصطلاح دروازه ی ورود به سایر منابع در اینترنت و یا اینترنت است. در دولت ها، پورتال به عنوان یک وب سایت اصلی می باشد که شهروندان حق انتخاب از خدماتی که دولت ارائه می دهد را دارا می باشند. به عنوان مثال هنگامی که یک شهروند به پورتال دولت خود متصل می شود و عنوان "خدمات شهروندان بصورت برخط" را مشاهده می نماید و با یک کلیک می تواند به لیست تمام خدمات موجود دسترسی پیدا کند. بدون اینکه بداند کدام اداره و یا سازمان متولی انجام خدمت می باشند. در واقع یک پورتال فراهم آورنده ی استفاده ی آسان و دسترسی به تمام اطلاعات و خدمات دولتی می باشد. به این علت رشد قابل ملاحظه ای در دولت ها برای استفاده از فناوری پورتال دیده می شود.

۴-۲- اهداف راه اندازی پورتال

بطور کلی می توان اهداف راه اندازی پورتال را این موارد ذکر کرد:

- دسترسی آسان شهروندان به اطلاعاتی که در مورد خدمات دولتی نیاز دارند
- دسترسی به منابع مختلفی از داده ها و اطلاعات دولتی از طریق یک وب سایت
- یک بار وارد کردن اطلاعات شخصی به منظور ورود به سیستم و استفاده از منابع مختلف داده ای و اطلاعاتی
- ایجاد یک اجتماع برخط [۱][۱] برای کاربران جهت یافتن اطلاعات مورد نیاز و تشریح مساعی شهروندان

یک پورتال سعی در برقراری تعامل بین مردم، برنامه های کاربردی و داده ها می نماید. اطلاعاتی: انتشار دادن و گذاشتن لینک وب سایت هایی که در حال حاضر وجود دارند. تراکنشی: تراکنش با یک سیستم

تراکنشی یکپارچه: تراکنشی که نیاز به یکپارچگی چند سیستم دارد.

در سراسر دنیا هزاران پورتال دولتی از نوع اطلاعاتی می باشند ، صدها پورتال دولتی توانایی اجرای تراکنش و تعامل با یک سیستم و یا یک دپارتمان دولتی را دارا می باشند ولی تنها تعداد بسیار کمی از پورتال های دولتی وجود دارند که توانایی تعامل و تراکنش با چندین سیستم و یا چندین دپارتمان را دارند.

۳-۴- خصوصیات یک پورتال دولتی

با توجه به اینکه نقش دولت یک نقش هدایت کننده و تأثیرگذار بر بخش های خصوصی است ، این سؤال پیش می آید که استراتژی دولت در طراحی و پیاده سازی پورتال های دولتی چه تفاوتی با پورتال های تجاری و شخصی می کند. در زیر خصوصیات یک پورتال دولتی آمده است :

- ذی نفعان مختلف
- دسترسی همگانی
- کاربرد و مقیاس
- حریم شخصی و امنیت
- وارد سیستم شدن فقط برای یکبار و استفاده از سرویس های موجود
- سیستم های موجود متفاوت
- قابلیت استفاده و راحتی کاربران

۴-۳-۱- ذی نفعان مختلف

پورتال دولت الکترونیک باید تقسیم بندی های مختلف جغرافیایی کشور را تحت پوشش قرار دهد اعم از شهرها، شهرستان ها ، استان ها و کشور . بخش های پورتال بر اساس گروه های مختلف شهروندان ، کسب و کار ، کارمندان دولت قابل دسترسی باشد. عضویت در یک گروه نباید مانع از عضویت در گروه های دیگر شود به عنوان مثال یک کاربر که به سیستم وارد می شود می تواند دارای نقش های مالیات دهنده ، رأی دهنده ، والد یک کودک و مدیر عامل یک شرکت باشد و سیستم باید این توانایی را داشته باشد که تراکنش های متفاوت را برای نقش های مختلف انجام دهد.

۴-۳-۲- دسترسی همگانی

دولت حق انتخاب کاربران پورتال را ندارد بلکه این کاربران هستند که استفاده از پورتال را انتخاب می کنند. بنابراین دولت باید تا آنجا که امکان دارد دسترسی همگان را فراهم نماید. گسترش شبکه های ارتباطی و مهمتر از همه اینترنت باید در دستور کار دولت قرار گیرد تا افراد مختلف حق دسترسی یکسانی به پورتال داشته باشند. همچنین یک پورتال دولتی باید دارای نسخه های زبان های متداول کشور باشد.

۴-۳-۳- کاربرد و مقیاس

در یک سازمان حجم انتقال اطلاعات ، قابل پیش بینی و تعداد کاربران مشخص می باشند. اما برای یک پورتال دولتی نمی توانیم این پیش بینی را انجام دهیم . یک پورتال دولتی باید بتواند حجم فعالیت های وسیعی را انجام دهند.

طبق تحقیقات انجام شده تعداد کلیک های یک پورتال دولتی ، مربوط به یکی از ایالت های آمریکا ، در مدت ۶ ماه بیشتر از تعداد کلیک های سایت Amazon.com بوده است.

۴-۳-۴- حریم شخصی و امنیت

اطلاعات بین شهروندان ، کسب و کار و دولت به اشتراک گذاشته می شود. اطلاعاتی که خصوصی هستند و برای افراد اهمیت بالایی دارند. اساس و پایه ی یک پورتال دولتی داشتن امنیت بالا می باشد. طراحی شبکه های هوشمند ، رمز نگاری ، دیواره های آتش که کمک به جلوگیری از دسترسی های غیر مجاز و هک شدن می نماید

۴-۳-۵- وارد سیستم شدن فقط برای یکبار و استفاده از سرویس های موجود

یکی از نقاط قوت پورتال های دولتی استفاده از نام کاربری و کلمه ی رمز می باشد. یک پورتال دولتی باید این توانایی را داشته باشد که با سازمان های مختلف که در مکان های جغرافیایی مختلف هستند ، تراکنش داشته باشد. زیر ساخت ها باید توانایی پشتیبانی از سیستم های چندگانه ، برنامه های کاربردی مختلف و پلت فرم های قدیمی ، پیاده سازی های متفاوت امنیتی و تعاریف به ظاهر مختلف از داده ها را داشته باشند. این امر نیازمند توجه به تشکیلات ، فرایندها ، فرهنگ و فناوری های موجود است.

۴-۳-۶- سیستم های موجود متفاوت

یکی دیگر از نکات قابل بحث وجود سیستم های قدیمی در ساختار های دولت می باشند که یک محیط ناهمگن را به وجود آورده است. مسئله ی اساسی که مطرح می شود این است که دولت ها با صرف هزینه و زمان سیستم هایی را پیاده سازی کرده اند که نیاز به تعامل با پورتال دارند و بسیاری از این سیستم ها با فناوری جدید ناسازگار هستند. باید توجه خاصی به استفاده از این سیستم ها گردد و واسطه ی کاربر [۲][۲] پورتال با بعضی از این سیستم ها و منابع داده یکپارچه گردد.

۴-۳-۷- قابلیت استفاده و راحتی کاربران

اولین تجربه ی افراد در استفاده از پورتال باید به گونه ای باشد که به مراجعه ی مجدد بیانجامد. هنگام استفاده افراد باید به کارا بودن و جامع بودن و مؤثر بودن پورتال پی ببرند. سیستم پورتال باید دارای سرعت بالا و در همه ی ساعات شبانه روز قابل دسترس باشد.

۴-۴- وضعیت پورتال ها در ایران

یچگونه خدمات دولتی و یا پرداخت در حال حاضر از طریق وب سایتهای دولتی ایران قابل انجام نیست. اکثر سایتهای دولتی موجود حتی فاقد لینک ارتباطی به سازمانها و شرکتهای تابعه خود هستند و تنها برخی از آنها دارای لینک ارتباطی با بخشی از سازمانها و یا شرکتهای زیر مجموعه خود هستند. هیچ استانداردی برای وب سایتهای موجود وجود ندارد و بدین ترتیب به عنوان مثال کاربران مجبور می شوند برای مشاهده سایتهای گوناگون دولتی، فونتهای فارسی مختلفی را از اینترنت Download و نصب نمایند. آدرس برخی از این وب سایتهای دولتی موجود با پسوند ir. پایان می

یابد، در حالی که برخی دیگر با پسوندهای دیگری چون .org ،.net ،.com. ختم میشوند! هیچگونه انسجام و هماهنگی میان واژه های انتخابی برای آدرسهای اینترنتی و یا ظاهر مطالب و موضوعات موجود در وب سایتها مشاهده نمی شود. علاوه بر ناهماهنگی در اسامی سایت های دولتی، در طراحی سایت ها نیز این موضوع دیده می شود. یکی از مواردی که در طراحی پورتال باید مورد توجه قرار گیرد انسجام و یکنواختی صفحات پورتال می باشد که علی رغم تفاوت در زیر سیستم مورد استفاده، ساختار صفحات یکسان می باشد. مسئله دیگر به روز رسانی پورتال دولت می باشد که متأسفانه اکثر سایت های دولتی به روز نیستند، هر چند کیفیت و حجم اطلاعات ارائه شده توسط دستگاه های دولتی نسبت به بررسی مشابهی که در سال قبل انجام گرفته است به شکل قابل ملاحظه ای بهبود یافته، اما هنوز هیچ نوع خدماتی از سوی مؤسسات دولتی بصورت برخط ارائه نمی شود.

۴-۵- نتیجه گیری

آنچه که به عنوان یک اصل در دولت الکترونیک مطرح می شود، دسترسی آسان به اطلاعات و خدماتی است که اداره ها و سازمان های دولتی ارائه می دهند. اگر دولت الکترونیکی به درستی طراحی و راه اندازی شود، شهروندان می توانند به راحتی وارد یک سایت اینترنتی شده و به آن دسته از خدمات و اطلاعات دولتی که مورد نیازشان است دسترسی پیدا کنند.

همچنین مدیران تجاری میتوانند از این طریق، پرکردن فرمهای الکترونیکی، بسیاری از نیازمندیهای کاری خود را برآورده کنند و مردم و مسؤولان دولتی قادر خواهند شد دریافت و پرداخت هزینه ها را از طریق اینترنت انجام دهند. داشتن یک پورتال ملی می توان این امور را تحقق بخشید. با توجه به بررسی انجام شده در ایران، متأسفانه دولت ایران فاقد پورتال ملی می باشد که خصوصیات یک پورتال دولتی را دارا باشد. وجود چنین پورتالی یک ضرورت غیر قابل انکار است. پورتالی که حتی در پایین ترین سطح عملیاتی بتواند اطلاعات جامع و کاملی از اداره ها و سازمان های دولتی در اختیار هموطنان قرار دهد.

۵- آشنایی با سایت تبیان

۵-۱- آشنایی با موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی

در راستای نیل به اهداف متعالی اسلام و تحقق ارزش های انقلاب اسلامی، در سال ۸۰ و متعاقب انتصاب رئیس جدید سازمان تبلیغات اسلامی، حجه الاسلام والمسلمین دکتر سید مهدی خاموشی بر مبنای رهنمودهای مقام معظم رهبری رویکرد جدیدی در زمینه استفاده از فناوری روز جهت اجرای وظایف و دستیابی به اهداف سازمان تبلیغات اسلامی در این سازمان دنبال شد و با توجه به تاثیرات قابل توجهی که ارتقاء روز افزون فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT) در دگرگونی مناسبات اجتماعی و توسعه دانش و فرهنگ در سالهای اخیر ایفا نموده است، تصمیم بر آن شد که مؤسسه مستقلی برای پرداختن به این مقوله مهم تاسیس گردد. انگیزه اصلی سازمان تبلیغات اسلامی بر پایه این استدلال استوار است که محتوای مطالب و موضوعات دینی و مذهبی که قرار است تبلیغ شود باید در فرآیندی شکل یافته بر مبنای تکنولوژی روز ارائه گردد تا از جذابیت های بیشتری برخوردار بوده و تمایل مخاطبین به خصوص جوانان و نوجوانان را به آن محتوا افزایش دهد.

۵-۲- سایت تبیان

با درک رسالت فوق مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان با هدف فعالیت در زمینه فناوری ارتباطات و اطلاعات، ایجاد گردیده که مهمترین و معروف ترین بخش آن یعنی پایگاه اطلاع رسانی (سایت) تبیان به شرح زیر می باشد: این پایگاه به آدرس <http://www.tebyan.net> از تاریخ اول تیر ۱۳۸۱ ایجاد و در بخش های زیر فعالیت های خود را ارایه و گسترش می دهد:

۵-۲-۱- بخش دین و اندیشه:

سرویس «دین و اندیشه» تبیان با بهره گیری از کارشناسان این عرصه و یاری جستن از حاصل عمر دانشمندان بزرگ آستانه علم و عمل، تکاپویی برای بالندگی شما را رسالت دارد. این درگاه بر آن است تا با مطالب و موضوعات متنوع و جذاب، مهمانانش را با گوشه گوشه ی رواق اندیشه آشنا و مأنوس سازد، و جرعه ای به کام سینه ی پر سوال و پر نیازشان کند. قرآن و اهل بیت دو بال عروج به قله های رفیع انسانیت است که دو محور اساسی و خمیرمایه ی فعالیت های این بخش را تشکیل می دهد.

آنچه در منوی دین و اندیشه خواهید یافت:

- ۱- قرآن: این قسمت خود پایگاهی جامع، تخصصی و جذاب درباره قرآن کریم است که علاوه بر ارائه مقالات زیبا و خواندنی قرآنی، دارای مجموعه ای ارزشمندی از گنجینه های صوتی از تلاوت های مشهور دنیا است. همچنین در این قسمت شما به ترجمه ها و تفاسیر گوناگون قرآن نیز دسترسی خواهید داشت.
- ۲- نهج البلاغه: این قسمت به نمایش این کتاب شریف می پردازد.
- ۳- صحیفه سجاده: ارائه این کتاب ارزشمند به همراه ترجمه آن.

- ۴- اهل بیت: این قسمت به تفکیک چهارده معصوم، به عترت اهل بیت علیهم السلام پرداخته است.
- ۵- حدیث: مجموعه‌ای خواندنی از احادیث اهل بیت علیهم السلام
- ۶- احکام: مجموعه‌ای کامل از رسائل همه مراجع معظم تقلید.
- ۷- دعا و زیارت: شامل کتاب شریف مفاتیح الجنان و....
- ۸- میزان الحکمه: بانک موضوعی حدیث
- ۹- فلسفه و کلام: شامل دو قسمت مجزا در این دو موضوع
- ۱۰- اخلاق اسلامی: حاوی نصایح اخلاقی و سیره عملی بزرگان و مجموعه مقالات اخلاقی و نیز حکایتهای آموزنده.
- ۱۱- آلبوم تصاویر: بانکی از آلبومهای زیبا از اماکن مقدسه
- ۱۲- تقویم تاریخ: روزشماری که ما را از وقایع ایام مطلع می‌کند.
- ۱۳- بزرگان: مکانی برای آشنایی شما با مردان میدان دین.
- ۱۴- در انتظار یار: عرصه‌ای که شما را به آستان جانان می‌رساند که شامل مقالات مهدویت، اشعار و مناجاتنامه‌هاست.
- ۱۵- مقالات: بانک عظیمی از مقالات ارزشمند در زمینه‌های مختلف.
- ۱۶- نماز: قسمتی مستقل برای ستون دین که حاوی مطالب ارزشمند در آن باره است.
- ۱۷- داستان انبیا: دریچه‌ای به سوی مردان خداگونه.
- ۱۸- پرسش و پاسخ: درگاهی به دریای سوالات شما
- ۱۹- پیامبر اکرم: بخشی اختصاصی برای دلیل خلقت، حضرت ختمی مرتبت که دارای بخشهای مختلف، جامع و خواندنی است.

۵-۲-۲- بخش دانش و فناوری

بخش دانش و فناوری سایت تبیان جهت تامین محتوای مورد نیاز مخاطبان دانش دو ست تبیان در شهریور ۱۳۸۶ راه‌اندازی شد. این بخش با بازدید در جایگاه چهارمی در میان بخش های مختلف سایت رفته رفته به کانون توجه وبلاگها و وبسایت های فارسی زبان که در حیطه علم و فناوری فعالیت می‌کنند تبدیل شده است. بسیاری از مطالب تولیدی در بخش دانش و فناوری تبیان (خصوصا در قسمت‌های نجوم، مدیریت فناوری و نانوفناوری) در پایگاه‌های اطلاع رسانی دیگر بارها باز انتشار یافتند. بخش هایی مانند فناوری اطلاعات و درخواست مقاله نیز از بخش‌های پر بازدید و مورد توجه کاربران (با بازدید متوسطی فراتر از ۶۰۰۰ بار و تا ۲۲۰۰۰ بازدید در بعضی مقالات مورد توجه) بوده است.

بخش دانش و فناوری شامل قسمت‌های مختلف مقالات، اخبار فناوری، عکس هفته و معرفی مراکز و افراد فعال در زمینه فناوری‌های پیشرفته در کشور می‌باشد که در زیر بخش های نانوفناوری، زیست فناوری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، علوم و فناوری هوافضا، فناوری هسته‌ای و علوم مدیریت فناوری به ارائه مطالب ترجیحا نو و تولیدی می‌پردازد.

بخش های مختلف این بخش عبارتند از:

۱- بخش مجله کامپیوتر که خود به قسمت های مختلفی همچون مقالات آموزشی، ویروس شناسی، سخت افزار، طراحی وب، آشنایی با برنامه ها و شبکه و امنیت تقسیم می گردد. شایان ذکر است که این قسمت در گذشته با عنوان مجله کامپیوتر در سایت قابل دسترسی بود.

۲- بخش نجوم که به چهار قسمت نجوم ر صدی، تاریخ نجوم، اختر فیزیک و نجوم سیاره ای تقسیم بندی گردیده است.

۳- بخش نانوفناوری که بیشتر به مطالب تولیدی تکیه دارد و در این بخش سعی بر آشنایی عموم مخاطبین با این فناوری روز و حیاتی و البته جدید است، از اینرو تا سعی شده تا آنجا که ممکن است روی مفاهیم اولیه آن تکیه شود.

۴- بخش هوافضا شامل دو بخش نظامی و غیر نظامی است و سعی بر آن است تا با توجه به نیاز مخاطب اطلاعات مفیدی در مورد این علم در اختیار عموم قرار گیرد.

۵- بخش زیست فناوری و علوم پزشکی

۶- بخش اخبار فناوری که از بخش های جدید سایت بوده و مخاطبین زیادی را به خود اختصاص داده است و علاوه بر آن سعی شده تا به طور برابر از اخبار علمی روز در آن استفاده شود.

۷- بخش گوناگون به عنوان کمکی برای پوشش همه جانبه علمی بخش دانش و فناوری به کار گرفته می شود.

۸- بخش رباتیک تبیان که به تازگی را اندازی شده که این بخش نیز در راستای اهداف اطلاع رسانی و آموزشی تبیان برای علاقه مندان این رشته در جامعه ایجاد شده است.

۹- بخش علوم و فناوری نظامی که به معرفی مسائل مربوط به فناوری نظامی روز جهان می پردازد.

۱۰- بخش معرفی سایت ها، مراکز علمی و مشاهیر

۱۱- بخش دریافت مقالات ISI که در راستای خدمت رسانی علمی به دانشجویان و محققان کشور ایجاد شده و در آن افراد مختلف می توانند مقالات مورد نیاز خود را بصورت مجانی از سایت علمی science direct دریافت کنند.

۳-۲-۵- بخش خانواده و زندگی

با توجه به زندگی در دنیای ماشینی و مدرن امروز و مشکلات و تبعات آن و تاثیر زیادی که فرهنگ ها به دلیل زیاد شدن و سایل ارتباط جمعی بر روی هم دارند، باید سرویسی با محتوایی سالم و جامع در کنار خانواده ها باشد تا آن ها بتوانند از مطالب سودمند آن بهره برند. بخش خانواده و زندگی، بخشی است که تمام اعضای یک خانواده، مخاطبش هستند و برای کلیه ی موضوعات مرتبط با خانواده محتوا دارد. همانطور که خانواده رکن و بخش اصلی جامعه است و اگر آن اصلاح شود، جامعه نیز اصلاح خواهد شد به همین منظور محتوایی جامع و مانع تولید شده و در منوهای زیر برای استفاده ی کاربران به نمایش گذاشته شده است.

کودک: در این منو مخاطب ما والدین هستند و درباره ی موضوعاتی چون تربیت کودک، ارتباطات او مشکلات و عادت های غلط، ترس ها و... اطلاعات مورد نیاز خانواده ها را در اختیارشان می گذاریم.

نوجوان و جوان: که با طرح مسائلی چون روان شناسی نوجوان، مشکلات و انحرافات نوجوانی، بلوغ، نکته های تربیتی و ارتباطات نوجوانی هم مخاطب نوجوان را پذیراست و هم خانواده ی او را.

ازدواج و خانواده: مقالات این بخش از قبل از ازدواج و کمک به جوانان برای انتخاب همسر مناسب شروع می شود و بخشی از آن به روابط زن و شوهر می پردازد و روان شناسی زن و مرد و چگونگی شکل گیری یک ارتباط خوب بین همسران. بخشی از مقالات این منو هم به قانون در روابط خانواده گی بر می گردد.

زندگی: شامل مقالاتی است که به داشتن زندگی بهتر کمک می کند و مسائلی چون کنترل خشم، ارتباط مناسب با دیگران، آرامش، موفقیت، شادی و مطالبی این چنین را مطرح می کند.

بانوی شرقی: منویی است که به مسائل زنان می پردازد مانند حجاب، اشتغال.

آسیب ها: مقالات این منو با نگاهی به روز به مسائل اجتماع، آسیب هایی را که می تواند بنیان خانواده را تحت تاثیر قرار دهد را بحث می کند.

هنر در خانه: مقالاتی برای کمک به خانه داری بهتر و چیدمان و دکوراسیون مناسب و همچنین آموزش و کاردستی را شامل می شود.

روان شناسی: شامل مشاوره ی اینترنتی با موضوعات ازدواج، مشکلات زناشویی، نوجوان، اعتماد به نفس، رفتار با فرزندان و از این دست می باشد.

تست روان شناسی: شامل تست های مختلف روان شناسی است.

گزارش و مصاحبه: شامل گزارش ها و مصاحبه هایی است که عمدتاً بر اساس مناسبت خهای تقویمی و رویداد های اجتماعی تهیه می شود.

فرهنگ اسامی: شامل معنی اسم ها و کلمات است.

سبد فرهنگی خانواده: معرفی کتاب، فیلم ها، کارگاه ها و سخنرانی هایی است که مناسب مخاطبین این بخش است.

۵-۲-۴- بخش ورزشی

بخش ورزشی یکی از بخش های پر بیننده موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان است که از ابتدا تا به امروز سعی داشته است در زمینه های خبری، عکس، کلیپ و مطالب علمی و آموزشی ورزش ایران و جهان اطلاع رسانی مفیدی را برای کاربران گرامی داشته باشد که البته اولویت اخبار با مسائلی بوده است که به فرهنگ سازی در ورزش کمک کند. همچنین این بخش ویژه نامه های مختلفی را برای ایام مختلف و رویدادهای مهم ورزشی تهیه کرده است و در کنار اهمیت این روزها و مسابقات، اطلاعات جامعی را در خصوص آن رویداد در اختیار بازدید کنندگان گرامی قرار دهد.

بخش ورزشی دارای منوهای مختلفی است که می توانید آنها در زیر مشاهده می فرمایید:

ارایه آخرین اخبار ایران و جهان، تصاویر منتخب ورزشی، فیلم لحظه های منتخب و گل های ورزشی، ورزش از دیدگاه اسلام، مطالب علمی و پژوهش های ورزشی به همراه آموزش گام به گام بسکتبال، تنیس، شنا و.....

معرفی با شگاه ها و شخصیت های ورزشی، ارائه آخرین رویداد ها در ورزش بانوان، تهیه ویژه نامه های ورزشی به مناسبت های مختلف، تهیه موزیک و کاریکاتورهای ورزشی، معرفی مراکز ورزشی

گروه جامعه و سیاست از قسمتهای متنوع و متعددی تشکیل شده است. بخش سیاست که به دو قسمت سیاست داخلی و سیاست خارجی تقسیم می شود به معرفی مهمترین اخبار سیاسی هر روز به همراه تحلیل آنها می پردازد. بخش رسانه می کوشد به پشت پرده رسانه ها مانند سینما و مطبوعات اشاره کند و روابط پیچیده میان قدرتهای بزرگ و رسانه ها را واکاوی کند. بخش اجتماع برخی از مهمترین مسایل مربوط به جامعه مانند شهروندی و شهرنشینی، اشتغال و بیکاری و محیط زیست را مورد بررسی قرار می دهد و برخی از مشکلات اجتماعی را در قالب گزارش اجتماعی ارائه می دهد. بخش اقتصاد مهمترین اتفاقات اقتصادی ایران و جهان را دنبال می کند. اگر می خواهید از آخرین لوایح و طرحهای حقوقی آگاه شوید با بخش حقوق و قوانین همراه شوید. بخش اندیشه شما را با خود به وادی فلاسفه و اندیشمندان می برد. در بخش تاریخ با سرگذشت پیشینیان و عبرتهایی که سرگذشت آنها برای زندگی امروز ما دارد آشنا می شوید. آشنایی با برخی از مهمترین شخصیتهای داخلی و خارجی در بخش چهره ها امکانپذیر است. اگر به خنده و شوخی علاقه دارید بخش طنز و کاریکاتور را از دست ندهید. صاحبه های اختصاصی ما با چهره های مشهور ایران را در بخش گفتگو دنبال کنید. اگر اهل مطالعه و کتابخوانی هستید حتما به بخش معرفی کتاب مراجعه کنید. شاید بارها با واژه های اختصاصی علوم سیاسی روبرو شده باشید، معنای این واژه ها را در واژگان بیابید. و نهایتاً صفحه اختصاصی گروه جامعه و سیاست هر هفته با عکسی پرمعنا به دیدار شما می آید که آرشو آنها را در عکس هفته دنبال کنید.

۵-۲-۶- بخش تغذیه و سلامت

بخش تغذیه و سلامت از شهریور سال ۱۳۸۱ در سایت اطلاع رسانی تبیان راه اندازی شد. این بخش علاوه بر تهیه و ارائه ی مطالبی متنوع و علمی در زمینه تغذیه و پزشکی، در بخش مشاوره تغذیه نیز پاسخگوی سوالات کاربران در زمینه انواع پرسشهای تغذیه ای است.

مطالب بخش تغذیه و سلامت شامل موارد زیر است

۱- انواع رژیم های درمانی: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی رژیم های لاغری و کاهش وزن افراد چاق، توصیه هایی برای افزایش وزن افراد لاغر، و نیز انواع رژیم درمانی برای بیماری های مختلف (مانند دیابت، قلب و عروق، سرطان، پوست و مو، گوارش، مفاصل و استخوان و سایر بیماری ها) است.

۲- انواع برنامه های غذایی: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه برنامه غذایی دوران و سنین مختلف زندگی (بارداری و شیردهی، کودکی، نوجوانی، سالمندی)، ورزشکاران و گروه های ویژه (مثل معتادین، معلولین و...) در جامعه است.

۳- خواص خوراکی ها: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه خواص انواع مواد غذایی مانند لبنیات، میوه ها، سبزی ها، گوشت ها، غلات، حبوبات، ادویه ها، چاشنی ها، آجیل و دانه های روغنی، نوشیدنی ها، گیاهان دارویی و سایر مواد غذایی است.

۴- مواد مغذی مورد نیاز بدن: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی ویتامین ها، املاح، کربوهیدرات ها، پروتئین ها، چربی ها و فیبرهای غذایی است.

۵- تغذیه و سلامت از دیدگاه اسلام: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی تغذیه و سلامت در ماه مبارک رمضان، تغذیه و سلامت در قرآن و احادیث، طب سنتی و طب اسلامی است.

۶- خبرها و دانستنی های تغذیه: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی تغذیه افراد سالم، اخبار تغذیه ای، روش های نگهداری و بهداشت مواد غذایی، تداخل غذا و دارو است.

۷- انواع بیماری ها و درمان آنها: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی بیماری های گوارشی، غدد، دیابت، بیماری های قلب و عروق، تنفسی، عصبی، سرطان، مفاصل و استخوان، چشم، گوش و حلق و بینی، دهان و دندان، بیماری های زنان و کودکان، سلامت پوست و مو، ایدز، بیماری های واگیردار و عفونی، بیماری های خونی، دستگاه ادراری و سایر بیماری ها است.

۸- سلامت جامعه: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی کمک های اولیه در حوادث و سوانح، اخبار و مقالات ویژه سلامتی، ورزش و تندرستی، بهداشت محیط، مصرف دخانیات، بارداری، داروها و خواب است.

۹- سلامت روح و روان: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی آرامش و عصبانیت، و سواس، استرس و اضطراب، اعتماد به نفس، افسردگی و... است.

۱۰- آشپزی اینترنتی: این قسمت حاوی مطالبی در زمینه ی انواع غذاها، سالاد و ترشی، دسر و مربا، کیک و شیرینی، غذاهای ملل دیگر، غذاهای گیاهخواران و غذاهای رژیمی است.

۱۱- مشاوره تغذیه

۵-۲-۷- بخش هنری

هنر آفرینش انسان است. اثر و کاری که از تصور و آفرینش انسان شکل یافته است. شاید زیباترین جمله در بیان هنر ایرانی این باشد که، هنر نزد ایرانیان است و بس! بخش هنری تبیان در راستای ایجاد فضایی کامل برای کلیه اعضای خانواده در بخش هنری قسمت های مختلفی را فراهم آورده است که عبارتند از:

- اخبار و گزارشات هنری دنیا، اخبار جشنواره ها و فستیوال های هنری در سر تا سر جهان
- مصاحبه با هنرمندان و چهره های هنری ایران و جهان
- معرفی موزه ها و مراکز فرهنگی ایران و جهان به همراه تصاویر زیبا از مراکز
- روز شمار هنری که به معرفی مشاهیر هنری دنیا می پردازد
- تصاویر زیبا و دیدنی از فیلم های روز دنیا و جشنواره های هنری در بخش آلبوم تصاویر
- آشنایی با مکاتب هنری، هنرهای تجسمی و هنرهای سنتی و تاریخ هنر ایران
- نقد فیلم های روز ایران و جهان به همراه گالری عکس و معرفی عوامل فیلم در سینما
- آلبوم های موسیقی (سنتی، پاپ، کلاسیک، موسیقی ملل و...) در گالری صوتی
- عکسی جالب و دیدنی از یک سوژه ی هنری در بخش عکس هفته هنری
- فیلم هایی از مراکز دیدنی ایران در ایران از نگاه دوربین

۵-۲-۸- بخش کودک و نوجوان

بخش کودک و نوجوان سایت تبیان همزمان با میلاد مسعود امام زمان (عج) در سال ۱۳۸۶ تاسیس گردید. در این بخش؛ مطالب مناسب خردسالان در محدوده سنی (۴-۶ سال) در منوی شکوفه ها و مطالب مناسب کودکان در محدوده

سنی (۷-۱۰ سال) در منوی کودکانه و بالاخره مطالب ویژه نوجوانان در محدوده سنی (۱۱-۱۵ سال) در منوی نوجوانان ارائه می گردد. صندوق پستی پل ارتباطی میان بخش کودک و نوجوان با کاربران این بخش است و دانستنیها به ارائه مطالب علمی و متنوع مخاطبین این بخش می پردازد.

۵-۲-۹- بخش ادبیات

صفحه ادبیات سایت تبیان از مرداد ماه سال ۱۳۸۷ راه اندازی شد و با هدف معرفی آثار و افراد برتر در حوزه ادبیات به خصوص ادبیات فارسی شروع به کار کرد. از آنجا که مقوله ادبیات از کفر تا ایمان، از شرق تا غرب، از تاریخ تا آینده های موهوم، از عقل تا جنون و از حروف تا منظومه ها گسترده شده است شاید نتوان روشی مطلقا علمی برای رده بندی های موضوعی یا نوعی در ادبیات را پیشنهاد داد اما تلاش ما در معرفی زیر مجموعه های ادبی بر آن بوده است تا اکثر موضوعات مطرح در ادبیات ایران و جهان را در بر بگیرد و نظمی نسبتا علمی و در عین حال زودپاب را ارائه کند. بر این اساس زیرمجموعه های ادبیات را معرفی می کنیم:

ادبیات داستانی، ادبیات غیر داستانی، شعر کهن ایران، شعر معاصر ایران، شعر و ادبیات جهان، نثر کهن ایران، نقد و بررسی ادبی، مشاهیر ادبی، آرایه های ادبی شامل:

• بدیع، معانی بیان

• انواع ادبی شامل:

۱- ادبیات حماسی

۲- ادبیات غنایی

۳- ادبیات زندگی خوب

۴- ادبیات عامه

۵- دیگر انواع ادبی

قطعات ادبی، کارگاه سرایش (آموزش نکات مهم و اساسی برای سرودن شعر)، کارگاه نگارش (آموزش نکات مهم و

اساسی برای نوشتن داستان)، طنز

۵-۲-۱۰- بخش هنر مردان خدا

شهادت هنر مردان خداست، بخش هنر مردان خدا در راستای ترویج و انتشار افکار شهدا، در سایت تبیان تاسیس شده است. در این بخش سعی داریم به بیان زندگی کسانی بپردازیم که در وادی عشق به خدا و ائمه قدم گذاشتند و به سرمنزل مقصود رسیدند. در حقیقت قصد آن داریم که فرصتی ایجاد کنیم برای مقایسه. مقایسه ای بین خودمان و آن مردان خدایی. و ببینیم که با معیارهای آنان چقدر فاصله داریم و اکنون در چه نقطه ای ایستاده ایم.

قسمت های مختلف بخش هنر مردان خدا عبارتند از:

۱- فرهنگ جبهه: در این بخش به بیان خاطرات، اشعار، معرفی کتابهای دفاع مقدس و داستانهای آن می پردازیم.

۲- عملیات ها: در این بخش سعی شده است که شرح عملیات های دفاع مقدس و تاریخچه ی جنگ ۸ ساله بیان شود. در مبحث عملیات ها به توصیف عملیات ها، پیروزی ها و مباحث استراتژی عملیات ها می پردازیم. در مبحث تاریخچه ی جنگ سعی داریم که به سوالات در مورد چگونگی شروع و پایان جنگ پاسخ دهیم.

۳- فرهنگ جهاد و شهادت: در این بخش به بررسی منزلت شهید و جایگاه شهادت در قرآن و روایات می پردازیم.

۴- سوختگان وصال: این بخش اختصاص به بیان زندگی نامه ی شهدا، آزادگان، جانبازان و خاطرات آنها دارد. در این بخش برآنیم که به بیان اخلاق و رفتار شهدا، آزادگان و جانبازان و زندگی نامه ی آنها بپردازیم.

۵- گالری عکس: این بخش شامل عکس شهدا، مناطق عملیاتی، اردوهای راهیان نور و مقاومت های اسلامی است.

۶- نوا و نما: در این بخش صوت و تصویر مربوط به دفاع مقدس موجود است و همچنین انواع نواهای حماسی خوانده شده در زمان ۸ سال دفاع مقدس درج شده است. در این بخش کلیپ های با موضوع دفاع مقدس موجود است.

۷- مقاومت اسلامی: در این بخش به بررسی شهدای مسلمان دیگر نقاط جهان از جمله لبنان و فلسطین و عراق پرداخته شده است.

۵-۲-۱۱- بخش مشاوره تبیان

سایت تبیان در راستای رفع نیازهای مخاطبان در اولین ماه های فعالیت خود، اقدام به راه اندازی چندین بخش مشاوره اینترنتی نمود. بخش مشاوره تبیان کار خود را از سال ۱۳۸۱، با ۵ گروه و ۱۰ زیر گروه در زمینه های علمی - درسی، سلامتی، روانشناسی، مذهبی و مشکلات ما و شما آغاز کرد و در حال حاضر دارای ۲۰ گروه و ۵۷ زیر گروه از جمله گروه های علمی - درسی، حقوقی، سلامتی، روانشناسی، مذهبی، ورزشی، رایانه و فناوری، راهنمای تحصیلی، ادبی، هنر در خانه، مشکلات ما و شما، نظرات، دانش افزایی دبیران، ادبی، تعبیر خواب، سیاسی، انقلاب و دفاع مقدس و ترک اعتیاد است که بیش از ۶۱ مشاور پاسخگوی نیاز کاربران در این زمینه ها می باشند. زمان پاسخگویی به سوالات حداقل ۱ روز و حداکثر ۵ روز است. بخش مشاوره از آغاز فعالیت خود تا پایان بهمن ماه سال ۸۷ به ۴۸۳۰۸۰ پرسش کاربران پاسخ داده است.

۵-۲-۱۲- بخش فروشگاه و تجارت الکترونیک

در بخش فروشگاه اینترنتی تبیان شما می توانید ضمن دریافت اطلاعات مفید و به روز از محصولات فرهنگی از جمله کتاب، نرم افزار های چند رسانه ای به آسان ترین وجه از این فروشگاه محصولات مورد نیاز خود را به طور آنلاین خریداری نموده و درب منزل تحویل بگیرید. همچنین می توانید از امکاناتی که جهت تبلیغات در این فروشگاه فراهم گردیده برای شناسایی محصولات و خدمات خود استفاده نمایید.

خرید از فروشگاه اینترنتی: فروشگاه الکترونیکی تبیان با هدف ارائه محصولات و خدمات با استفاده از بستر الکترونیکی و شبکه اینترنت و نیز آشناسازی و فرهنگ سازی جهت استفاده مفید از امکانات این رسانه فعالیت می کند. از امکاناتی که این مجموعه در حال حاضر به مشتریان خود ارائه می کند می توان به امکان دسترسی سریع به محصولات، ارائه سفارش در قالب سبد خرید و تحویل آن در سراسر کشور در کوتاهترین زمان ممکن اشاره نمود. فروش محصولات در بازارچه اعضا: اعضا سایت می توانند محصولات قابل عرضه خود را مانند صنایع دستی، کتاب، سخت افزار دست دوم و سایر کالاهای قابل استفاده و غیر ضروری را برای فروش به دیگران معرفی کنند.

خرید محصولات بازارچه اعضا: اعضای سایت می توانند محصولات ارائه شده در بازارچه اعضا را خریداری نمایند.

۵-۲-۱۳- بخش تبیان استانها

در بخش تبیان استان ها امکان دسترسی به مقالات و مطالبی شامل تاریخ و فرهنگ ایران، آب و هوا، اماکن تاریخی و آثار باستانی، موقعیت های جغرافیایی، از اقصی نقاط ایران و... وجود دارد که علاقمندان می توانند اطلاعات جامع و کاملی را در مورد وب سایت های استانی، ایران شناسی، ایران از نگاه دوربین، عکس هفته وجود دارد.

۵-۲-۱۴- خدمات الکترونیک رایگان

اینترنت: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان در راستای ایجاد فضایی سالم جهت استفاده بهینه و مفید از تکنولوژی روز (شبکه جهانی) طی یک هدف گذاری بلند مدت، اقدام به ارائه پایگاههای اینترنتی اسلامی و فرهنگی از طریق اینترنت رایگان نموده است. در حال حاضر بیش از ۲۸ استان کشور به سیستم اینترنت سراسری تبیان متصل شده اند که این روند رو به افزایش می باشد.

پست الکترونیک رایگان: به کاربران ثبت شده در تبیان تخصیص داده می شود.

میزبانی وب: هم اکنون بیش از ۲۰۰ پایگاه اینترنتی بویژه اسلامی و فرهنگی، از طریق میزبانی وب تبیان بصورت رایگان عرضه شده است که بر این تعداد به مرور زمان افزوده خواهد شد.

عضویت در سایت: سایت تبیان با ارائه امکان عضویت، اقدام به ایجاد شرایطی برای استفاده کاربران و علاقمندان به خدمات مختلف سایت نموده است. کاربران تبیان با عضویت در این سایت می توانند از خدمات ویژه ای استفاده نمایند.

چت: اعضا تایید شده سایت می توانند در این محیط با یکدیگر گفتگو نمایند.

ثبت مطالب روزانه: محیطی که اعضا سایت می توانند در آن مطالب مورد علاقه خود را با موضوعات متنوعی مانند ازدواج، رایانه و فن آوری، طنز، سیاسی، هنری و... با نام دلخواه خودشان ثبت کرده و نظرات دیگران را دریافت نمایند.

انجمن های تخصصی: انجمن های تخصصی تبیان با ایجاد تالارهای گفتگو بستر مناسبی را جهت تعامل و مباحثه کاربران با هدف به اشتراک گذاشتن دانش و تبادل نظر پیرامون مسائل حوزه های تخصصی گوناگون فراهم نموده است.

در این بخش که با مشارکت کاربران سایت مدیریت می شود امکان پیگیری علاقمندی و ایده ها و کسب تجربه در سایه کار گروهی میسر است. شرکت در فرایند تولید جمعی محتوا از دیگر فعالیت های انجمن های تخصصی است.

دانلود: مرجع غنی انواع نرم افزارهای به روز و کاربردی جهت استفاده کاربران سایت

شرکت در مسابقات: کاربران می توانند در مسابقات متنوعی که بصورت روزانه، هفتگی و ماهانه در سایت برگزار می شود، شرکت نموده که در صورت صحیح بودن پاسخ و برنده شدن در قرعه کشی جوایز ارزنده ای به آنان اهدا خواهد شد.

ضمناً اعضا سایت امکان ذخیره امتیاز برای شرکت در قرعه کشی های سبد امتیاز را دارند.

شرکت در قرعه کشی سبد امتیاز: یکی از تسهیلاتی که تبیان برای اعضا خود قرار داده است، ذخیره کردن امتیاز و شرکت در قرعه کشی دوره ای می باشد.

اعضا تایید شده می توانند در صورت کسب امتیاز لازم در قرعه کشی های ارزنده ای مانند کمک هزینه سفرهای زیارتی (حج واجب، حج عمره، سوریه و...)، رایانه، دوربین دیجیتال، Mp4، دوچرخه و... شرکت کنند.

دریافت اکانت رایگان اینترنت: اعضا تایید نهایی سایت می توانند با دادن ۲ امتیاز، سه ساعت اکانت رایگان دریافت نمایند. در حال حاضر این سرویس در ۲۸ مرکز استان فعال می باشد.

ارسال کارت پستال: کاربران می توانند تصاویر زیبایی را به عنوان کارت پستال با مناسبت‌های مختلف به پست الکترونیک دوستانشان ارسال نمایند.

پیش بینی وضعیت آب و هوا: در این بخش پیش بینی آب و هوای شهرها تا ۵ روز آینده قابل مشاهده است. وبلاگ تبیان: فضایی خاص که مدیریت آن بر عهده خود کاربر می باشد. انتخاب ظاهر این صفحه، نام آن و مطالبی که در آن قرار می گیرد توسط کاربر انجام می شود.

ارسال پیامک امتیازی: در این سرویس کاربران تایید نهایی تبیان میتوانند بصورت روزانه و با استفاده از امتیازات خود پیام کوتاه فارسی به تلفنهای همراه (تمام اپراتورهای موبایل) بفرستند.

ارسال پیامک اعتباری: سیستم ارسال پیامک اعتباری سایت تبیان این امکان را به اعضا تایید نهایی می دهد تا با خرید اعتبار ارسال پیامک، از سایت تبیان بصورت دلخواه پیامک ارسال کرده و از مزایای زیادی بهره مند شوند. درخواست خرید اعتبار: در این بخش کاربران تایید نهایی که تمایل به استفاده از سیستم ارسال پیامک اعتباری را دارند می توانند میزان اعتبار خود را درخواست نمایند.

دریافت پیامک (مشترکین ایرانسل): مشترکین ایرانسل می توانند با استفاده از سرویس ویتترین ایرانسل پیامکهای مناسبی را انتخاب نموده تا برایشان ارسال شود.

دریافت محصولات چند رسانه ای: مشترکین ایرانسل می توانند با استفاده از سرویس ویتترین ایرانسل، فایل های چندرسانه ای مناسبی را انتخاب نموده تا برایشان ارسال گردد.

Help Online: کاربران می توانند با مراجعه به محیط پشتیبانی بر خط تبیان سوالات خود را در زمینه استفاده از بخش های مختلف سایت مطرح نموده و پاسخ خود را بصورت آنلاین دریافت نمایند.

فرهنگ لغت: کاربران می توانند با وارد کردن کلمه بصورت لاتین، معنی فارسی آن را مشاهده نمایند. این بخش قابلیت وارد کردن قسمتی از حروف یک لغت را نیز دارد.

۱۵-۲-۵- بخش زبانهای خارجی

سایت تبیان علاوه بر زبان فارسی، همه روزه مطالب تازه و متنوعی در حوزه های معارف اسلامی، علوم نوین، اقتصاد، اخلاق، علوم اجتماعی، تاریخ و فرهنگ ایران و همچنین انقلاب اسلامی، به ۶ زبان: انگلیسی، عربی، فرانسه، اردو روسی و ترکی استانبولی در اختیار کاربران عزیز قرار می دهد.

۶- بانکداری الکترونیک

بانکداری الکترونیک یا برخط یا اینترنتی، عبارت است از فراهم آوردن امکاناتی برای کارکنان در جهت افزایش سرعت و کارایی آنها در ارائه خدمات بانکی در محل شعبه و همچنین فرایندهای بین شعبه‌ای و بین بانکی در سراسر دنیا و ارائه امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری به مشتریان که با استفاده از آنها بتوانند بدون نیاز به حضور فیزیکی در بانک، در هر ساعت از شبانه روز از طریق کانال‌های ارتباطی ایمن و با اطمینان عملیات بانکی دلخواه خود را انجام دهند.

بعبارت دیگر بانکداری الکترونیکی استفاده از فناوری‌های پیشرفته نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مبتنی بر شبکه و مخابرات برای تبادل منابع و اطلاعات مالی بصورت الکترونیکی است و نیازی به حضور فیزیکی مشتری در شعبه نیست.

به مشتریان اجازه می‌دهد تا معاملات اقتصادی را در یک وبسایت امن به طریقی مثل کارهای خرده بانکی یا بانک مجازی، موسسه مالی و اعتباری یا شرکت‌های ساخت و ساز انجام دهند.

۶-۱- تعریف

مولر، بانکداری الکترونیک را استفاده بانک‌ها از اینترنت برای ارائه خدمات بانکی به مشتریان و استفاده مشتریان از اینترنت برای ساماندهی، کنترل و انجام تراکنش بر روی حساب‌های بانکی خود تعریف می‌کند. با این حال، برخی از صاحب‌نظران تعریف کلی تری ارائه کرده‌اند و استفاده از سایر ابزارها و کانال‌های الکترونیک نظیر تلفن همراه، تلفن و تلویزیون دیجیتال به منظور اطلاع‌رسانی، ایجاد ارتباط و انجام تراکنش بانکی را نیز مشمول تعریف بانکداری الکترونیک دانسته‌اند. مهمترین کانال‌های بانکداری الکترونیک عبارتند از:

- رایانه‌های شخصی
- کیوسک
- شبکه‌های مدیریت یافته
- تلفن ثابت و همراه
- دستگاه‌های خودپرداز
- پایانه‌های فروش

۶-۲- تاریخچه

پول الکترونیک، برای نخستین بار در سال ۱۹۱۸ در کشور آمریکا توسط بانک‌های فدرال رزرو مورد استفاده قرار گرفت. این بانک‌ها، پرداخت و انتقال وجوه را با استفاده از تلگراف در دستور کار خود قرار دادند. این بانک بعدها با توسعه موسسات تهاتری خودکار، زمینه استفاده گسترده از پول الکترونیک را فراهم کرد.

اولین تجربه ساخت دستگاه خودپرداز به سال ۱۹۳۹ برمی‌گردد. این دستگاه که توسط سه مخترع به نام‌های لاتر، جرج و سیمجیان ساخته شد، مورد توجه بانک‌ها و سازمان‌ها قرار نگرفت. با وجود این تجربه ناموفق، سه مخترع دیگر با نام‌های دان وتزل، تام بارنز و جرج چستین در سال ۱۹۶۸، ساخت دستگاه خودپرداز را با مفهومی جدید آغاز کردند. ساخت اولین نمونه آنها، پنج میلیون دلار هزینه در بر داشت. محصول این پروژه در سال ۱۹۷۳ به عنوان اولین دستگاه

خودپرداز در بانک کمیکال در شهر نیویورک نصب شد. اولین نسل از دستگاه‌های خودپرداز، بصورت آفلاین کار می‌کردند و پول بصورت خودکار از حساب مشتریان کسر نمی‌شد. بنابراین فقط مشتریان ویژه‌ای که از اعتبار خاصی برخوردار بودند، مجاز به استفاده از این دستگاه‌ها بودند.

منادی سرویس‌های بانکداری خانگی مدرن سرویس‌های بانکداری از راه دور از طریق رسانه‌های الکترونیکی در اوایل دهه هشتاد بودند. در اواخر دهه هشتاد کلمه آنلاین محبوب شد و به استفاده از یک پایانه، صفحه کلید، و صفحه نمایش برای دسترسی به سیستم بانکی از طریق یک خط تلفن اطلاق می‌شد. کلمه بانکداری خانگی همچنین می‌تواند به استفاده از یک صفحه کلید کوچک عددی برای فرستادن صدا از طریق خط تلفن به وسیله دستورالعمل‌هایی برای بانک اطلاق شود. سرویس‌های آنلاین در سال ۱۹۸۱ در نیویورک شروع به کار کردند زمانی که چهار بانک بزرگ شهر سرویس‌های بانکداری خانگی را به وسیله سیستم ویدئوتکس (Videotex) ارائه کردند. به دلیل شکست تجاری تکنولوژی videotext این سرویس‌های بانکداری هرگز محبوب نشد به جز در فرانسه -جایی که استفاده از videotext به وسیله شرکت telecom تامین مالی می‌شد- و انگلستان - که سیستم prestel استفاده می‌شد. اولین سرویس‌های بانکداری آنلاین خانگی در انگلستان به وسیله شرکت ساخت و ساز ناتینگهام در سال ۱۹۸۳ پایه ریزی شد. سیستمی که استفاده می‌شد بر پایه سیستم prestel انگلیسی بود و از یک رایانه یا صفحه کلید متصل به سیستم تلفن و دستگاه تلویزیون استفاده می‌کرد. این سیستم (که ارتباط خانگی نامیده می‌شد) مشاهده آنلاین صورتحسابها، انتقالات بانکی و پرداخت قبوض را ممکن می‌ساخت. برای انجام انتقال بانکی یا پرداخت قبوض، باید یک دستورالعمل نوشته شده حاوی جزئیات دریافت کننده موردنظر به NBS فرستاده شود و آنجا اطلاعات وارد سیستم homelink شود. اغلب دریافت کنندگان، شرکت‌های گاز و برق و تلفن و حساب‌هایی در بانک‌های دیگر بودند. اطلاعات پرداخت انجام شده از طریق Prestel توسط دارنده حساب وارد سیستم NBS می‌شود. یک چک توسط NBS برای دریافت کننده وجه فرستاده می‌شود و یک اطلاعیه حاوی جزئیات پرداخت نیز برای دارنده حساب فرستاده می‌شود. سیستم BACS بعدها برای انتقال مستقیم مستقیم پرداختی ابداع و استفاده شد. موسسه اعتباری فدرال استنفورد اولین موسسه‌ای بود که در اکتبر سال ۱۹۹۴ سرویس‌های بانکداری اینترنتی را به همه اعضای خود ارائه کرد.

۳-۶ - خدمات بانکداری الکترونیک

خدمات بانکداری الکترونیک را از سه جنبه مورد توجه قرار دارد و مشتریان بانک‌ها، در سه سطح قادر به دریافت خدمات بانکداری الکترونیک هستند. این سه سطح عبارتند از:

- (۱) اطلاع‌رسانی: این سطح ابتدایی‌ترین سطح خدمات بانکداری الکترونیک است. در این سطح، بانک، اطلاعات مربوط به خدمات و عملیات بانکی خود را از طریق شبکه‌های عمومی یا خصوصی معرفی می‌کند.
- (۲) تعاملی: این سطح از خدمات بانکداری الکترونیک، امکان انجام مبادلات بین سیستم بانکی و مشتری را فراهم می‌آورد. ریسک این سطح در خدمات بانکداری الکترونیک بیشتر از شیوه سنتی است و به ابزارهای مناسبی برای کنترل دسترسی کاربران به شبکه بانک نیاز دارد.

۳) تراکنشی: در این سطح، مشتری قادر است با استفاده از یک سیستم امنیتی کنترل شده، فعالیت‌هایی از قبیل صدور چک، انتقال وجه و افتتاح حساب را انجام دهد. این سطح از خدمات بانکداری الکترونیک، از بالاترین سطح ریسک برخوردار است.

۶-۴- ویژگی‌ها

شیوه‌های بانک داری آنلاین ویژگی‌ها و قابلیت‌های مشترک بسیاری دارند ولی اغلب همچنین دارای ویژگی‌هایی با کارکرد خاص هستند. ویژگی‌های مشترک به چند دسته تقسیم می‌شوند:

- تراکنشی (به طور مثال: انجام یک تراکنش مالی مثل انتقال حساب به حساب، پرداخت قبض، انتقال سیمی، درخواست وام یا یک حساب جدید و غیره)
 - ارائه و پرداخت قبوض الکترونیکی
 - انتقال پول بین حساب جاری و پس انداز خود فرد یا به حساب مشتری دیگر
 - خرید و فروش اوراق سرمایه گذاری
 - عملیات و تراکنش‌های مربوط به وام مثل بازپرداخت اقساط
- غیرتراکنشی (مثل: صورتحساب آنلاین، ارتباطات توسط چک، گفتگو)
 - صورتحساب‌های بانکی
- مدیریت موسسات مالی: ویژگی‌هایی که به موسسات مالی اجازه می‌دهد که عملیات آنلاین کاربران نهایی خود را مدیریت کنند.
- مدیریت ASP/Hosting: ویژگی‌هایی که به شرکت‌های اراده دهنده فضای وب اجازه می‌دهد تا روش‌های ارتباط با موسسات مالی را مدیریت کند.

ویژگی‌هایی که به طور عادی منحصر به بانکداری تجاری هستند شامل:

- پشتیبانی از چندین کاربر با سطوح مجوز متفاوت
- فرایند موافقت تراکنش
- انتقال سیمی

ویژگی‌هایی که به طور عادی منحصر به بانکداری اینترنتی هستند شامل:

- پشتیبانی از مدیریت مالی شخصی مثل وارد کردن داده در نرم‌افزار حسابداری شخصی. برخی از پلت فرم‌های بانکداری آنلاین از حساب تجمعی هم پشتیبانی می‌کنند که به مشتریان اجازه می‌دهد همه حساب‌هایشان را -چه آنها که در بانک مرکزی شان است و چه آنها که در موسسات دیگر است- در یک جا مورد بررسی و نظارت قرار دهند.

۵-۶- شاخه‌های بانکداری الکترونیک

- بانکداری اینترنتی
- بانکداری مبتنی بر تلفن همراه و فناوری‌های مرتبط با آن
- بانکداری تلفنی
- بانکداری مبتنی بر نمابر
- بانکداری مبتنی بر دستگاه‌های خودپرداز
- بانکداری مبتنی بر پایانه‌های فروش
- بانکداری مبتنی بر شعبه‌های الکترونیکی
- بانکداری مبتنی بر دستگاه‌های کارت خوان

۶-۶- مزایای بانکداری الکترونیک

مزایای بانکداری الکترونیک را می‌توان از دو جنبه مشتریان و موسسات مالی مورد توجه قرار داد از دید مشتریان می‌توان به صرفه جویی در هزینه‌ها، صرفه جویی در زمان و دسترسی به کانال‌های متعدد برای انجام عملیات بانکی نام برد. از دید موسسات مالی می‌توان به ویژگی‌هایی چون ایجاد و افزایش شهرت بانک‌ها در ارائه نوآوری، حفظ مشتریان علی‌رغم تغییرات مکانی بانکها، ایجاد فرصت برای جستجوی مشتریان جدید در بازارهای هدف، گسترش محدوده جغرافیایی فعالیت و برقراری شرایط رقابت کامل را نام برد.

براساس تحقیقات موسسه Data Monitor مهم‌ترین مزایای بانکداری الکترونیک عبارت‌اند از: تمرکز بر کانال‌های توزیع جدید، ارائه خدمات اصلاح شده به مشتریان و استفاده از راهبردهای تجارت الکترونیک. البته مزایای بانکداری الکترونیک از دیدگاه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت نیز قابل بررسی است. رقابت یکسان، نگهداری و جذب مشتریان از جمله مزایای بانکداری الکترونیک در کوتاه مدت (کمتر از یکسال) هستند. در میان مدت (کمتر از ۱۸ ماه) مزایای بانکداری الکترونیک عبارت‌اند از: یکپارچه سازی کانال‌های مختلف، مدیریت اطلاعات، گستردگی طیف مشتریان، هدایت مشتریان به سوی کانال‌های مناسب با ویژگی‌های مطلوب و کاهش هزینه‌ها، کاهش هزینه پردازش معاملات، ارائه خدمات به مشتریان بازار هدف و ایجاد در آمد نیز از جمله مزایای بلند مدت بانکداری الکترونیک هستند.

خلاصه مزایا

- ۱- امکان دسترسی مشتریان به دریافت خدمات بانکی بدون حضور فیزیکی با ارتباطات ایمن.
- ۲- استفاده از اینترنت برای ارائه عملیات و سرویس‌های بانکی و اعمال تغییرات انواع حسابهای مشتری.
- ۳- ارائه مستقیم خدمات و عملیات بانکی جدید و سنتی به مشتریان از طریق کانال‌های ارتباطی متقابل الکترونیک.

۶-۷- گستره جهانی

براساس گزارش تحقیقاتی موسسه (Data Monitor مرکز تجزیه و تحلیل اطلاعات بانکداری در اروپا) آمار استفاده کنندگان از سیستم‌های بانکداری الکترونیک در هشت کشور فرانسه، آلمان، هلند، اسپانیا، سوئد، سوئیس و انگلیس از ۴,۵

میلیون نفر در سال ۱۹۹۹ به حدود ۲۲ میلیون نفر در سال ۲۰۰۴ رسیده است. در سال ۲۰۰۵ بیش از ۷۵ درصد شرکتهای فعال در کشورهای توسعه یافته حداقل یکی از خدمات بانکداری الکترونیکی استفاده می کنند. (۱) امنیت حساب کاربران (۲) امکان مراجعه به بانک در هر زمان و مکان (۳) باعث رشد و پویای اقتصاد هر کشور

۸-۶- امنیت

حفاظت از طریق تایید رمز عبور تکی اگر چه در امن ترین سایت های فروش اینترنتی به کار می رود ولی برای فعالیتهای بانکداری آنلاین شخصی در برخی کشورها به اندازه کافی امن به نظر نمی رسد. اساساً دو روش امنیتی متفاوت برای بانکداری آنلاین وجود دارد:

- (۱) سیستم PIN/TAN که PIN نشان دهنده یک رمز عبور برای ورود است و TAN نشان دهنده رمزهای عبور یکبار مصرف است که برای اعتباربخشی و امنیت تراکنش ها است. TANها به شیوه های گوناگونی توزیع می شوند که معمولترینش اینست که یک لیست از TANها توسط نامه پستی به کاربر بانکداری آنلاین فرستاده می شود. امن ترین راه استفاده از TANها اینست که آنها رو بر حسب نیاز توسط یک نشان امنیتی تولید کنیم. این TANهای تولید شده توسط نشانه، وابسته به زمان و یک راز امنیتی واحد که در نشانه امنیتی ذخیره شده (که تاییدیه ۲ عاملی خوانده می شود) هستند. معمولاً بانکداری آنلاین با PIN/TAN از طریق مرورگرهایی که از ارتباطات امن SSL استفاده می کنند انجام می شود بنابراین نیازی به رمزنگاری اضافه ای نیست.
- (۲) بانکداری آنلاین مبتنی بر امضا که تمام تراکنشها امضا شده و بطور رقمی رمزنگاری می شوند. کلیدها برای تولید امضا و رمزنگاری می تواند روی کارتهای اعتباری یا هر نوع رسانه حافظه دار ذخیره شوند.

۶-۸-۱- حملات

بیشترین حملات به بانکداری آنلاین امروزه بر پایه فریب کاربر برای دزدیدن اطلاعات ورود و TANهای معتبر است. یک مثال شناخته شده برای این حملات ساخت صفحه مشابه یک سایت برای فریب کاربر است تا با وارد کردن اطلاعات شخصی خود آنها را در اختیار دزدان قرار دهد. همچنین نوشتن اسکریپت سایت های عبور و یا استفاده از ضبط کننده های کیبورد (تروجانها) هم به عنوان راه هایی برای سرقت اطلاعات افراد به کار می رود. یک روش برای حمله به بانکداری آنلاین مبتنی بر امضا اینست که نرم افزار مورد استفاده را جوری دستکاری کنند که روی صفحه نمایش تراکنش صحیح را نشان دهد ولی در پشت صحنه، یک تراکنش دروغین امضا شود. گزارش اخیر تکنولوژی FDIC که از گردآوری و همگردانی گزارش فعالیت فایل های مشکوک بانکها، هر ۳ ماه یکبار تشکیل می شود، ۵۳۶ مورد جرائم رایانه ای را لیست کرده که به طور میانگین، هر کدام باعث ۳۰۰۰۰ دلار ضرر شده است. این رقم در چارک دوم سال ۲۰۰۷ به ۱۶ میلیون دلار افزایش یافته است. تخلفات رایانه ای بین چارک اول و دوم سال ۲۰۰۷ ۱۵۰ درصد افزایش داشته است. گزارشها حاکیست در ۸۰ درصد موارد منبع تجاوز نامعلوم است ولی در حین بانکداری آنلاین انجام گرفته است.

اقدامات متقابل زیادی وجود دارند که سعی می‌کنند از تجاوز جلوگیری کنند. گواهینامه دیجیتال برای مقابله با صفحات مشابه دروغین به کار می‌روند، استفاده از کارتخوان‌های گروه ۳ تلاشی برای جلوگیری از دستکاری تراکنش‌ها به وسیله نرم‌افزار در انواع روش‌های بانکداری آنلاین مبتنی بر امضا است. برای محافظت سیستم‌شان از تروجان‌ها، کاربران باید از نرم‌افزارهای تشخیص دهنده ویروس استفاده کنند و مراقب نرم‌افزارهای دانه‌لودی و فایل‌های پیوستی به ایمیل‌ها باشند. در سال ۲۰۰۱ موسسه FFIEC راهنمای تشخیص هویت چندمعیاره (MFA) منتشر کرد و از آن پس، تا اواخر ۲۰۰۶ نیاز به حضور در محل بود.

۷- معرفی پلیس فتا (فضای تولید و تبادل اطلاعات) نیروی انتظامی

در گذر زمان، با افزایش شناخت، آگاهی و دانش انسان در خصوص پدیده‌ها، نیازها و شیوه‌ی پاسخگویی به آن‌ها، رفته رفته علم و فناوری به وجود آمد و مدام در حلقه‌ی پیشرفت قرار گرفت. تا جایی که امروزه این فناوری است که بسیاری از شوون و جنبه‌های زندگی انسان را بازتعریف می‌کند و اگر چه مزایای فراوانی نیز برای او فراهم آورده است، گاه انسان را در پی خود کشیده، تا جایی که ساخته‌ها و پرداخته‌های دست بشر، انسان سرگشته‌ی عصر انفجار اطلاعات را اسیر خود ساخته و به هر سو که اراده کند، می‌کشد.

نیمه‌ی پایانی قرن بیستم و پس از جنگ جهانی دوم، دوره‌ی طلایی دانش و فناوری بشر و دوره‌ی انتقال از عصر صنعت و ماشین به عصر فناوری اطلاعات است. توسعه‌ی شبکه‌ها با کارکردهای نظامی در ابتدا و توسعه‌ی آن‌ها و تعریف کارکردهای جدید و ایجاد امکان اتصال مراکز دانشگاهی، پژوهشی، علمی و تبادل اطلاعات با یکدیگر در این نیمه اتفاق افتاده است. تجاری‌سازی فناوری اطلاعات و ارتباطات و به تبع آن کاهش هزینه‌های رایج و امکان استفاده‌ی عموم از این فناوری، اینترنت را به معنای امروز آن در دهه‌ی پایانی قرن بیستم به مردم معرفی نمود و امروزه این فناوری عظیم با میلیارد‌ها رایانه، میلیون‌ها خدمات‌دهنده و صدها هزار شاهراه ارتباطی اصلی در برابر بشر قرار دارد تا از مواهب و مزایای بی‌بدیل آن استفاده کند یا خود را با پلیدی‌ها و آسیب‌های آن به نابودی کشد.

رایانه، اینترنت و تمامی ابزارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، در ابتدا و در ذهن و تصمیم مبدعان و مخترعان آن، صرفاً با هدف خدمت به نوع بشر و ساده‌سازی و افزایش کیفیت زندگی انسان، طراحی و تولید شدند. اما در عمل تبدیل به چاقوی دولبه‌ی گشتند که سعادت و شقاوت را هم‌زمان با هم به ارمغان می‌آورند و شهروند امروز دهکده‌ی دیجیتال جهانی را در برابر یک انتخاب و یک سؤال بزرگ قرار داده است که «آیا انسان نیازمند بازتعریف نیازها، خواسته‌ها، منافع و مضار خود در فضای به اصطلاح جدید مجازی است؟»

فناوری اطلاعات و ارتباطات ضمن تأثیرگذاری بر تمامی جنبه‌ها و شوون زندگی اجتماعی بشر، بر جرایم، تهدیدها و آسیب‌ها نیز تأثیر گذاشته است. بسیاری از جرایم قدیمی با استفاده از ابزارهای رایانه‌ای با سهولت، اثرگذاری و منافع بیشتر برای مجرمین از سوی آنان صورت می‌گیرند و حتی دسته‌ی دیگری از جرایم که کاملاً جدید بوده و صرفاً اختصاص به فضای مجازی دارند نیز شکل گرفته و در قاموس مجرمین از منظر ارتکاب و در قاموس پلیس از منظر پی‌جویی و مقابله وارد شده‌اند.

۷-۱- جرایم رایانه‌ای

همزمان با توسعه و کاربردپذیری رایانه و سیستم‌های رایانه‌ای، جرایم رایانه‌ای هم به وجود آمده‌اند. اگرچه دامنه و حوزه‌ی وقوع جرم در هر حوزه با توجه به ویژگی‌ها و وسعت کاربرد و استفاده متفاوت بوده است. از سال ۱۹۶۰ میلادی تا کنون سه نسل از جرایم رایانه‌ای برشماری شده‌اند. نسل اول که مقارن سال‌های دهه‌ی هشتاد، هفتاد و اوایل دهه‌ی هشتاد میلادی است و چون استفاده از اینترنت در آن زمان شیوع نداشت، عمده‌ی جرایم مرتبط با رایانه‌ها بود و از این رو این دسته از جرایم صرفاً به «جرایم رایانه‌ای» یاد می‌شوند. نسل دوم جرایم رایانه‌ای از اوایل دهه‌ی هشتاد تا اوایل دهه‌ی نود به وقوع پیوستند که به «جرایم علیه داده‌ها» تعبیر می‌شوند. در این نسل، «داده» صرف‌نظر از این‌که در رایانه قرار داشته

باشد، در واسطها و ابزارهای انتقال مورد توجه قرار گرفت و دیگر تأکیدی بر رایانه نبود. نسل سوم رایانه‌ای نیز هم‌زمان با فراگیر شدن اینترنت از اوایل دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی به وجود آمدند. این جرایم که با گسترش کاربرد شبکه و اینترنت به وجود آمدند نام «جرایم سایبری» را به خود گرفتند.

۲-۷- مبارزه با جرایم رایانه‌ای

گسترش جرایم رایانه‌ای در دنیا، خصوصاً در کشورهایی که بیشترین استفاده کنندگان رایانه و اینترنت در دنیا محسوب می‌شوند، باعث شد تا حکومت‌ها به فکر ایجاد سازوکار قانونی و حقوقی رسیدگی و مبارزه با این‌گونه جرایم بیافتند. کنوانسیون‌های بین‌المللی نیز برای تشریح مساعی در روند شنا سایی جرم و مجرمین، همکاری در پی‌جویی و تعقیب قضایی و پلیسی مجرمان و تبادل دانش و اطلاعات پلیسی در شناخت و کشف علمی جرایم سایبری نیز تشکیل شدند که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به کنوانسیون بوداپست در سال ۲۰۰۱ اشاره کرد. از کشورهای فعال پیش‌رو در پی‌جویی و مبارزه با جرایم رایانه‌ای می‌توان به ایالات متحده‌ی آمریکا، روسیه، چین، کره جنوبی، انگلستان، هند، فرانسه و آلمان اشاره کرد.

۳-۷- ضرورت تشکیل پلیس «فتا» در کشور

توسعه‌ی روزافزون زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور و افزایش کاربران و استفاده کنندگان از اینترنت و سایر فناوری‌های اطلاعاتی، ارتباطی و مخابراتی نظیر خطوط تلفن‌های ثابت و همراه، شبکه‌های دیتای کشوری و محلی، ارتباطات ماهواره‌ای از جمله دلایلی است که لزوم ایجاد و توسعه‌ی سازوکاری برای برقراری امنیت در فضای تولید و تبادل اطلاعات جمهوری اسلامی ایران را توجیه می‌کند.

همچنین توسعه‌ی خدمات الکترونیک در کشور نظیر دولت الکترونیک، بانکداری الکترونیک، تجارت الکترونیک، آموزش الکترونیک و سایر خدمات از این دست، نیز لزوم ایجاد پلیسی تخصصی در مجموعه‌ی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران را برای تأمین امنیت و مقابله با جرایمی که در این فضا به وقوع می‌پیوندند را آشکار می‌کند.

از سوی دیگر، رشد قارچ‌گونه‌ی جرایم در حوزه‌ی فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور (فتا) مثل کلاهبرداری‌های اینترنتی، جعل داده‌ها و عناوین، سرقت اطلاعات، تجاوز به حریم خصوصی اشخاص و گروه‌ها، هک و نفوذ به سامانه‌های رایانه‌ای و اینترنتی، هرزه‌نگاری و جرایم اخلاقی و برخی جرایم سازمان‌یافته‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایجاد می‌کند که پلیس تخصصی که توان پی‌جویی و رسیدگی به جرایم سطح بالای فناورانه داشته باشد، به وجود آید.

از سوی دیگر با توجه به تصویب قانون جرایم رایانه‌ای در مجلس شورای اسلامی و لزوم تعیین ضابط قضایی برای این قانون و نیز مصوبات کمیسیون افتای دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تشکیل پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات، این پلیس در بهمن‌ماه سال ۱۳۸۹ به دستور سردار فرماندهی محترم نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، تشکیل گردید.

۴-۷- اهداف تشکیل پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات

تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور، صیانت از هویت دینی، ملی و ارزش‌های انسانی جامعه در فتا، حفظ حریم خصوصی و آزادی‌های مشروع، صیانت از منافع، اسرار و اقتدار ملی در فضای تولید و تبادل اطلاعات، حفظ زیرساخت‌های حیاتی کشور در مقابل حملات الکترونیک و اعتماد و آسودگی خاطر آحاد شهروندان جامعه برای انجام تمامی امور قانونی از جمله فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به منظور صیانت از حاکمیت و اقتدار ملی از جمله اهداف تشکیل پلیس فتاست.

۵-۷- ماهیت پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات

ماهیت اصلی پلیس فتا، عملیاتی است به این معنا که بصورت کاملاً تخصصی و از طریق تجهیز به منابع ارزشمند نیروی انسانی، دانشی و تجهیزاتی با توان عملیاتی خوب، نسبت به تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات با رویکرد مقابله با جرایم از طریق پیش‌بینی، پیش‌گیری و کشف جرم اقدام می‌نماید.

۶-۷- وظایف و مأموریت‌های پلیس فتا

ایجاد امنیت و کاهش مخاطرات برای فعالیت‌های علمی، اقتصادی، اجتماعی در جامعه‌ی اطلاعاتی، حفاظت و صیانت از هویت دینی و ملی، مراقبت و پایش از فضای تولید و تبادل اطلاعات برای پیش‌گیری از تبدیل شدن این فضا به بستری برای انجام هماهنگی‌ها و عملیات برای انجام و تحقق فعالیت‌های غیرقانونی و ممانعت از تعرض به ارزش‌ها و هنجارهای جامعه در فتا از جمله‌ی وظایف و مأموریت‌های پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ناجاست.

۷-۷- ویژگی‌های پلیس فتا

پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ناجا دارای ویژگی‌های ممتاز و برجسته‌ای به شرح ذیل است. ویژگی‌هایی که نویدبخش امنیت و آرامش برای مردم در فضای مجازی جمهوری اسلامی ایران است:

تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور با سازمانی فعال، نوآورانه و به سوی پیشرفت، کارآمد، پویا، پاسخ‌گو و قانون‌مند در راستای فراهم نمودن اعتماد و آسودگی خاطر آحاد شهروندان جامعه و صیانت از حاکمیت و اقتدار ملی و ارزش‌های اسلامی در افق ایران ۱۴۰۴ چشم‌انداز پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ناجاست.

۸-۷- حفظ حریم شخصی کاربران

پلیس فتا با توجه به تعهد خود در راستای رعایت اصل حفظ حریم خصوصی موارد زیر را جهت آگاهی هموطنان گرامی اعلام می‌دارد:

(۱) سیاست حفظ حریم خصوصی تنها به اطلاعات جمع‌آوری شده از وب‌سایت پلیس فتا مربوط می‌باشد و این پلیس در قبال وب‌سایت‌هایی که از طریق این وب‌سایت، مخاطبان به آن لینک می‌شوند، مسئولیتی ندارد.

۲) اطلاعات جمع‌آوری شده در وبسایت پلیس فتا شامل اطلاعات شخصی، درخواست‌ها، نظرات و ... کاملاً محرمانه بوده و افشاء نخواهد شد.

۳) اطلاعات شخصی شامل اطلاعاتی است که شخصاً توسط مخاطبان در فرم‌های مختلف در قسمت "ارتباط مردمی" وبسایت پلیس فتا و یا از طریق ایمیل تکمیل و ارسال شده است.

۴) وبسایت پلیس فتا اطلاعات ارسالی توسط مخاطبان را بر حسب نوع درخواست شما هموطن عزیز به قسمت‌های ذیربط در پلیس فتا جهت انجام اقدامات لازم، ارسال می‌نماید.

۵) وبسایت پلیس فتا به جهت حفظ اصالت داده‌ها و جلوگیری از هرگونه تغییر، سوءاستفاده و کپی اطلاعات دریافتی اقدامات امنیتی مناسب را به‌عمل آورده است.

۶) بررسی اطلاعات پیام‌ها، گزارش‌ها و اخبار واصله توسط پرسنل تأیید صلاحیت شده توسط مراجع امنیتی این پلیس، انجام می‌پذیرد.

۷) وبسایت پلیس فتا متعهد است هرگونه اقدام بر روی کلیه پیام‌ها، اخبار و گزارش‌های واصله از سوی مخاطبان زیر سن قانونی را با هماهنگی والدین یا قیم قانونی آن‌ها، صورت پذیرد؛ مگر در شرایط خاص و با کسب اجازه از عالی‌ترین مقام انتظامی و قضایی.

۸- برخی نکات امنیتی تلفن همراه

۸-۱- توصیه‌های امنیتی برای استفاده کودکان از تلفن همراه

امروزه استفاده از تلفن همراه در بین کودکان در حال افزایش است؛ به همین دلیل آموزش مناسب والدین به فرزندان خود در خصوص استفاده ایمن از تلفن همراه و کنترل کردن فعالیت های کودکان می تواند تا حدی با تهدیدات امنیتی مقابله کند.

به والدین توصیه می شود تا هر زمان که فرزندانشان برای استفاده از تلفن هوشمند آماده بودند، به آنها در خصوص ایمنی و مسئولیت پذیری آموزش های لازم را ارائه دهند.

نکته ۱: دسترسی کودکان را محدود کنید

تلفن همراه و شرکت های تلفن سیار معمولاً امکاناتی را در خصوص تنظیمات حریم خصوصی و کنترل های ایمنی کودک ارائه می دهند. اکثر شرکت ها به والدین امکان خاموش کردن قابلیت هایی مانند دسترسی وب، ارسال پیام کوتاه یا دانلود کردن را می دهند.

برخی تلفن های همراه سلولی، خاص کودکان ساخته شده اند. این تلفن ها برای استفاده ساده طراحی شده و دارای قابلیت هایی مانند دسترسی محدود به اینترنت، مدیریت دقیقه، حفظ حریم خصوصی شماره ها، و دکمه های تماس اضطراری هستند.

نکته ۲: الزام استفاده از تلفن های محافظت شده با کلمه عبور

کلمه عبور، کد عددی یا اثر انگشت می تواند منجر به عدم دسترسی مزاحمان به تلفن شود. این کار نه تنها می تواند از تماس تصادفی جلوگیری کند بلکه می تواند به حفظ اطلاعات و عکس ها در برابر دسترسی افراد غیرمجاز کمک کند.

نکته ۳: هنگام به اشتراک گذاری تصاویر و ویدئوها مراقب باشید

به اشتراک گذاری و اجتماعی بودن می تواند فرصت ها و چالش هایی را ایجاد کند. این ابزارها می تواند باعث ایجاد خلاقیت و سرگرمی کودک شود اما از طرفی می تواند منجر به بروز مشکلاتی در خصوص اعتبار و ایمنی اشخاص شود. بیشتر تلفن های همراه قابلیت عکس گرفتن و تصویربرداری را دارند و به اشتراک گذاری و گرفتن تصاویر را در هر لحظه آسان می کنند.

فرزندانتان را تشویق کنید که در خصوص حفظ حریم خصوصی خود و دیگران قبل از به اشتراک گذاری تصاویر و فیلم ها از طریق تلفن همراه فکر کنند.

قبل از ارسال تصاویر یا فیلم ها، از کسی که در تصویر یا فیلم است اجازه بگیرند. اینکه از ابتدا به اندازه کافی هوشمند باشیم که چه تصویر یا فیلمی به اشتراک گذاشته شود نسبت به اینکه بعداً بخواهیم خسارت را کنترل کنیم ساده تر است.

نکته ۴: استفاده از اپلیکیشن ها را محدود کنید

اپلیکیشن ها و برنامه های کاربردی ممکن است اطلاعات شخصی را جمع آوری و به اشتراک بگذارند، ممکن است رایگان باشند اما فرزندان شما را ترغیب به پرداخت پول کنند و یا شامل تبلیغات باشند و به رسانه های اجتماعی متصل

باشند، اما این برنامه‌ها ممکن است به شما درباره کارهایی که انجام می‌دهند چیزی نگویند؛ براین اساس کارهایی وجود دارند که شما و فرزندتان می‌توانید قبل از دانلود برنامه برای یادگیری درباره برنامه‌های کاربردی انجام دهید. تصاویر انتشاریافته از این برنامه را بررسی کنید، توضیحات مربوطه، رده بندی محتوایی، و نظرات کاربران را بخوانید، درباره توسعه دهنده برنامه تحقیق کنید و بررسی کنید که برنامه کاربردی چه اطلاعاتی را جمع‌آوری می‌کند. شما می‌توانید چگونگی استفاده از اپلیکیشن‌ها توسط کودکان را محدود کنید؛ به نحوی که قبل از اینکه تلفن یا تبلت خود را به فرزندتان بدهید، به تنظیمات آن نگاه کنید.

محتوا را به آنچه که مناسب سن کودک شما است محدود کنید، کلمه عبوری را تنظیم کنید که برنامه‌های کاربردی بدون آن نتواند دانلود شوند و کودکان نتوانند بدون آن چیزی بخرند، همچنین خدمات داده و وای فای را خاموش کنید تا به اینترنت متصل نشوید. همچنین می‌توانید تلفن را در حالت پرواز قرار دهید.

در همین حال بهترین راه برای مراقبت در قبال برنامه‌های کاربردی کودکان تست و بررسی توسط والدین است. با فرزندان خود درباره قوانین خرید و استفاده از این برنامه‌های کاربردی صحبت کنید.

نکته ۵: از حریم خصوصی کودکان خود محافظت کنید

به کودکان خود یادآوری کنید که متن‌هایی که از افراد ناشناس دریافت می‌کنید نادیده بگیرند؛ یاد بگیرند که چگونه شماره‌هایی را در تلفن همراه خود مسدود کنند، از ارسال شماره تلفن خود به صورت آنلاین اجتناب کنند، هرگز اطلاعات شخصی یا مالی خود را در پاسخ به پیامکی ارائه ندهند.

کودکان باید پیامک هرزنامه‌ای را تشخیص دهند؛ به فرزندان خود در تشخیص پیامک هرزنامه‌ای کمک کنید و نتایج این نوع پیامکها را توضیح دهید. این پیامکها اغلب وعده هدایای رایگان می‌دهند یا از شما خواسته می‌شود اطلاعات کاربردی خود را تایید کنید تا از این طریق شما اطلاعات شخصی‌تان را آشکار کنید؛ این پیامکها همچنین می‌توانند منجر به شارژ هزینه‌های ناخواسته در صورتحساب تلفن همراه شما شوند و می‌توانند کارایی تلفن همراه شما را پایین بیاورند.

نکته ۶: مقابله با تهدیدات امنیتی موبایل

از خانواده‌ها خواسته می‌شود صورتحساب تلفن همراه خود را بررسی کرده و ببینند آیا هزینه‌های غیرمجازی در صورتحساب خود مشاهده می‌کنند و یا خیر. همچنین به فرزندان خود بگویند پیام‌هایی را که اطلاعات شخصی را درخواست می‌کند حذف کنند، حتی اگر وعده هدیه رایگان را می‌دهد.

باید توجه داشت که شرکت‌های قانونی اطلاعاتی مانند شماره حساب‌ها یا کلمات عبور را از طریق ایمیل یا متن درخواست نمی‌کنند؛ براین اساس به لینک‌هایی که در پیامک می‌آید پاسخ ندهید و روی آنها نیز کلیک نکنید؛ لینک‌ها می‌توانند بدافزاری را نصب کنند و شما را به سمت سایت‌های کلاهبرداری ببرند که اطلاعات شما را به سرقت ببرند.

۸-۲- جلوگیری از هک شدن تلفن همراه

امروزه با فراگیر شدن گوشی‌های هوشمند، اغلب افراد صاحب یکی این گوشی‌ها هستند و روزانه ده‌ها برنامه را در آنها اجرا می‌کنند. اگر موبایل شما دارای سیستم عامل اندروید، iOS، سیمبین، یا ویندوز فون است، پس شما هم صاحب یک گوشی هوشمند هستید.

موبایل شما به طور ناخواسته ممکن است دچار حمله‌های هکری قرار بگیرد و اطلاعات شخصی خود را از دست بدهید. در این فصل سعی می‌شود به کاربران کمک شود تا با رعایت برخی مسائل امنیتی، از هک شدن موبایل خود جلوگیری کنند. پس نکات زیر را با دقت مطالعه کنید:

۱- هر وقت میخواهید وارد سرویس ایمیل یا سایت بانکی خود شوید، آدرس را با پیشوند HTTPS وارد کنید (مثلا <https://gmail.com>). به این ترتیب به شیوه ای امن به سایت مورد نظر وصل میشوید و امکان سرقت اطلاعات بسیار کم خواهد شد. تقریباً تمام سایت های بانکی و سرویس های ایمیل از پروتکل امن SSL پشتیبانی میکنند.

۲- اگر ایمیل ناشناس (و مخصوصاً ایمیل حاوی لینک) دریافت کردید، روی لینکهای موجود در ایمیل کلیک نکنید. زیرا هکرها با ارسال یک لینک حاوی کد مخرب میتوانند موبایل یا تبلت شما را تحت کنترل در بیاورند. البته ایمیلهایی که از سایتهای معتبر دریافت می‌کنید همیشه امن هستند. (مخصوص سایت هایی که خودتان در آنها ثبت نام کرده اید)

۳- اگر به بازی و یا اپلیکیشن احتیاج دارید، سعی کنید آنها را از منابع معتبر دریافت کنید. زیرا برخی از همین Appها و بازیها می توانند آلوده به کدهای مخربی باشند که باعث بروز مشکلاتی امنیتی برای موبایل شما می‌شود. با وجود عدم پشتیبانی برخی اپ استورها از کاربران ایران، سایت‌های فارسی معتبری برای دانلود نرم افزار موبایل وجود دارند.

۴- اگر علاقمند به عکاسی با موبایل خود هستید و نمی‌خواهید که اطلاعات موقعیتی و برخی دیگر اطلاعات شخصی شما توسط عکس منتشر شود، کفایت گزینه های مربوط به GPS Camera و Geo Tag را غیر فعال کنید.

موبایل های جدید این امکان را دارند که وقتی عکسی با موبایل خود میگیرید، اطلاعات موقعیتی شما را توسط GPS دریافت کرده و ضمیمه تصویر کنند. گفتنی است این اطلاعات زمانی مشخص می شود که عکس گرفته شده را توسط موبایل خود بر روی شبکه های اجتماعی منتشر کنید.

اما اگر شما تصاویری را از قبل گرفته‌اید و هنوز آنها را در هیچ شبکه‌ای به اشتراک نگذاشته اید، کفایت با یک نرم افزار ویرایش تصویر مانند Microsoft Photo Tools تمامی مشخصات شخصی خود را از روی تصویر گرفته شده حذف نمایید و سپس اقدام به اشتراک گذاری کنید.

۵- بلوتوث و WiFi موبایل خود را در مراکز شلوغ خاموش نگه دارید (البته اگر به آنها نیازی ندارید).

۶- همیشه آپدیت های منظمی برای سیستم عامل های آندروید، ویندوز فون، و iOS منتشر می‌شود. برخی از هکرها از این موضوع سوء استفاده کرده و فایل های آلوده خود را به عنوان آپدیت موبایل در اینترنت منتشر می‌کنند. مراقب این موضوع باشید و همیشه آپدیت سیستم عامل را توسط برنامه Update Manager خود گوشی انجام دهید.

۷- یکی از مهمترین نکاتی که باید رعایت کنید این است که هیچ گاه حساب‌های بانکی خود را توسط نرم افزار های ناشناس باز نکنید. بلکه از نرم افزار بانکی مخصوص بانک خود کمک بگیرید.

نکات گفته شده در این فصل بسیار ساده بودند. اما جالب است بدانید که بیش از ۹۰ درصد کاربران موبایل به این نکات توجه نمی‌کنند. و همین باعث بروز مشکلاتی مثل هک شدن اطلاعات شخصی میشود.